Piątek, 18 grudnia 1936 - Nr. 245
(Pismo wychodzi w dniu datowania)

DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY

10 GR.

10 stron

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — — — — — — — —

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 206.868

Gwałtowne ataki powstańców na wszystkich frontach hiszpańskich

Olbrzymia bitwa powietrzna nad Madrytem

Madryt, 17. 12. (PAT.) Rada Obrony Madrytu ogłosiła następujący komunikat: Od 24 godzin **powstańcy atakują na wszystkich odcinkach frontu madryckiego.** Celem tych ataków jest odciągnięcie jak największych sił armii rządowej, aby ułatwić działania armii powstańczej, atakującej na odcinku **Boadilla del Monte,** gdzie **powstańcy spotkali się z zaciekłym oporem.** Wojska powstańcze ponawiają bez przerwy na tym odcinku swe ataki, używając wojsk zmotoryzowanych.

Ostatnia bitwa powietrzna, jaka rozegrała się na froncie madryckim, należy do największych od początku oblężenia Madrytu. Eskadra powstańcza liczyła **20 trzymotorowych bombardujących Junkersów,** których atak popierało 28 samolotów myśliwskich typu „Heinkel". Podczas bombardowania dzielnicy Quatro **Caminos** przeciwko ekadrze powstańczej wyruszyło 25 samolotów rządowych. 5 samolotów powstańczych strącono. Eskadra rządowa nie poniosła żadnych strat.

Na froncie Asturii powstańcy zaatakowali pozycje rządowe pod Olivares. Celem tego ataku było przecięcie połączeń komunikacyjnych wojsk rządowych. Atak został odparty.

Czołgi sowieckie na ulicach Madrytu

Przyłączenie Podgórza do Torunia

Rada Ministrów uchwaliła projekt ustawy

Warszawa, 17. 12 (PAT). Na dzisiejszym posiedzeniu Rady Ministrów, m. innymi uchwalono przyjąć **projekt ustawy o zniesieniu gminy miejskiej Podgórz** w powiecie toruńskim i **włączeniu jej do gminy miejskiej Toruń.**

Pierwsze audiencje u króla Jerzego VI

Londyn, 17. 12. (PAT.) **Król Jerzy VI** przyjął dzisiaj ministra spraw zagr. **Edena** i ministra wojny **Duff Coopera.**

Książę Windsor w Enzesfeld

Niebywały ruch w miasteczku

Wiedeń, 17. 12. (PAT). Miasteezko **Enzesfeld** cieszy się od chwili gdy w nim przebywa **książe Windsor,** niezwykłym powodzeniem. Wszystkie hotele są do ostatniego miejsca zajęte. Napływ ciekawych spowodował zwyżkę cen żywności. Linia telefoniczna, łącząca **Enzesfeld** z główną siecią telefonów jest do tego stopnia przeciążona rozmowami, iż musiano założyć kilka dodatkowych linii. **Książe Windsor** nie opuścił dotychczas ani na chwilę pałacu **barona Rotschilda.**

Po raz piąty

Motta wybrany prezydentem Szwajcarii

Bern, 17. 12. (PAT). Obecny szef departamentu politycznego Narodowej Rady Federalnej (stanowisko, odpowiadające w Szwajcarii stanowisku ministra spr. zagr.) **Motta został dziś po raz piąty wybrany przez zgromadzenie narodowe prezydentem konfederacji Szwajcarskiej.** Wiceprezydentem został Baumann.

Przed dwoma dniami **prezydent Motta obchodził 25-lecie wejścia w skład rządu szwajcarskiego,** w którym zajmował różne stanowiska. Przed 25 laty, 14 grudnia 1911 r. zgromadzenie federalne mianowało go członkiem rady federalnej, której przewodniczył w latach 1915, 1920, 1927 i 1932.

Rozmowa na Quai d'Orsay

Paryż, 17. 12. (PAT). Minister Spr. Zagr. Rumunii **Antonescu** dzisiaj rano o godz. 10 m. 30 odwiedził Quai d'Orsay. Rozmowa z min. Delbosem trwała do godz. 11.45.

W południe min. Antonescu był przyjęty **na** audiencji przez prezydenta Lebruna, **który** następnie podejmował go śniadaniem.

Stan zdrowia Ojca św.

Citta del Vaticano, 17. 12. (PAT.) **Stan zdrowia Ojca Św. jest w dalszym ciągu zadawalający.**

Ojciec święty codziennie odbywa konferencję z kardynałem sekretarzem stanu Pacelli na temat spraw bieżących Kościoła.

Ofiara P. Prezydenta RP. zamiast podarków gwiazdkowych

Warszawa, 17. 12. (PAT). Zamiast dorocznych podarków gwiazdkowych dla dzieci, Pan Prezydent R. P. przeznaczył kwotę zł tysiąc na najbiedniejsze dzieci miasta Warszawy do dyspozycji Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej.

Delegacja Zw. Legionistów z Bydgoszczy u P. Premiera

Warszawa, 17. 12. (PAT). P. Premier gen. Sławoj-Składkowski przyjął w dniu dzisiejszym: **delegację Zw. Legionistów z Bydgoszczy** w osobach pos. Dudzińskiego, dr. Bermańskiego i p. Kanickiego, delegację rady naczelnej Zw. Strzeleckiego w osobach prezesa mec. Paschalskiego, komendanta głównego płk. Frydrycha i sen. Dobaczewskiego, wreszcie delegację z Polesia z pos. Stanisławem Olewnińskim, dyr. Kadenacym i p. Brezą.

Awanse urzędnicze na Nowy Rok

(x) **Warszawa**, 17. 12. (tel. wł.). **Na Nowy Rok kilkanaście tysięcy urzędników, nauczycieli i kolejarzy otrzyma awanse..**

Przede wszystkim otrzymają awanse urzędnicy, którzy w ciągu dziesięciu lat nie posunęli się w hierarchii służbowej, kandydaci, którzy przed dwoma laty wskutek przegrupowania przeszli do niższych szczebli — oraz ci, którzy zasłużyli na awans specjalnymi zasługami i zdolnościami.

Gdzie jest Czang-Kai-Szek

Czy wywieziono go z Sian-Fu?

Nankin, 17. 12. (PAT.) Wielkie wrażenie w kołach rządowych wywarła wiadomość, iż **samolot Czang - Sue - Lianga, który wyruszył z Sian - Fu, wylądował w Taiyuanfu, stolicy prowincji Szansi.** W samolocie tym znajdowało się **5-ciu pasażerów.** Nie jest wyłączone, iż **jednym z nich jest Czang-Kai-Szek.**

Z drugiej strony, jak zaznacza Reuter, jeden z przyjaciół Czang - Kai - Szeka — Czang - Tin - Uen telefonował z Loyang, że **Czang Kai - Szek znajduje się ciągle jeszcze w Sian - Fu** i że życiu jego nie zagraża niebezpieczeństwo.

Gubernator prowincji Szansi Yen - Si - Szan jest lojalny wobec rządu nankińskiego.

Współtowarzysz Czang-Kai-Szeka już na wolności

Nankin, 17. 12. (PAT). **Czaing-Ting-Wen,** który był aresztowany razem z **Czang-Kai-Szekiem** wysłał z Sian-Fu depeszę, w której zawiadamia, że został zwolniony i udaje się samolotem do Nankinu.

17 dywizyj maszeruje na Sian-Fu na odsiecz Czang-Kai-Szekowi

Tokio, 17. 12. (PAT). Generał **Hoing-Czin,** mianowany przez rząd nankiński dowódcą ekspedycji karnej przeciwko **Czang-Sue-Liangowi,** zmobilizował, według agencji Domei, 17 dywizyj, wysyłając w kierunku Sian-Fu 10 samolotów. Wojska rządowe zajęły Hien-Yang. Miejscowość ta **jest odległa o 15 mil na północny-zachód od Sian-Fu. Pod Huahsien,** 70 mil na północny-zachód od Sian-Fu wojska **Czang-Sue-Lianga** toczą rzekomo zacięte walki z armią nankińską.

Już jest skłonny do rokowań

Nankin, 17. 12. (PAT). Prasa chińska donosi, **że Czang - Sue - Liang** stał się pod wpływem działań wojsk rządowych skłonnym do rokowań, mających na celu załagodzenie konfliktu, wywołanego aresztowaniem Czang - Kai - Szeka. W międzyczasie doradca Czang - Kai - Szeka, Donald, odleciał do Sian - Fu. Wyniki jego układów, mających — jak podkreśla tutejsza prasa — charakter prywatny, nie są dotychczas znane.

Czang - Sue - Liang wysłał do **żony** wiceministra wojny Czen - Czena depeszę z zawiadomieniem, że **pogłoski o zabiciu jej męża są nieprawdziwe.**

Inauguracja Kursu Wiedzy o Morzu Polskim dla Polaków - studentów z zagranicy

Warszawa — Gdynia 1936-37

W dniu 14 bm. wieczorem odbyła się w lokalu Klubu młodzieży polskiej z zagranicy w Warszawie uroczysta inauguracja Kursu Wiedzy o Morzu Polskim dla Polaków-studentów z zagranicy, urządzonego przez Kolegium Międzynarodowych Wykładów Akademickich im. Marszałka Piłsudskiego w porozumieniu ze Światowym Związkiem Polaków z Zagranicy.

Uroczystość zagaił rektor Kolegium prof. **Hilarowicz** jako kierownik kursu, po czym przemawiali: dyrektor Światowego Związku Polaków z zagranicy p. **Stefan Lenartowicz**, prezes Okręgu warszawskiego Ligi Morskiej i Kolonialnej b. minister **inż. Antoni Kamieński**, przewodnicząca Oddziału Kobiecego Ligi Morskiej i Kolonialnej p. **Lucyna Kotarbińska**, prezes Okręg. Zarządu Akademickiego Związku Morskiego (w zastępstwie prezesa Zarządu Głównego) p. **Przemysław Wodzinowski**, przedstawiciele młodzieży polskiej z zagranicy pp. **Łukaszewski** (Stany Zjednoczone Am. Pół.), **Siuda** (Czechosłowacja), **Materko** (Argentyna) i **Paszkiewicz** (Litwa), tudzież prezes Klubu Młodzieży Polskiej z zagranicy p. **Wardas**.

Następnie wygłosili wykłady inauguracyjne pp. radca **Michał Pankiewicz** (w zast. chorego wiceprezesa Zarządu Głównego LM i Kol. p. J. Dębskiego) o zadaniach i działalności Ligi Morskiej i Kolonialnej i **płk. dr. Henryk Elle** o stosunku króla Stefana Batorowego do Gdańska (z powodu 350-lecia zgonu). Uroczystość miała charakter bardzo podniosły.

Kurs ten będzie trwał przez kilka miesięcy w Warszawie, **po czym w lecie 1937 przeniesie się do Gdyni**, gdzie odbędą się wykłady związane z terenem.

Warunki pracy i płacy

robotników rolnych w Wielkopolsce i na Pomorzu

Poznań, 17. 12. (PAT). W dniach 15 i 16 grudnia 1936 r. obradowała w Poznaniu **nadzwyczajna komisja rozjemcza**, powołana przez Min. Opieki Społ. dla ustalenia **warunków pracy i płacy robotników rolnych w województwach poznańskim i pomorskim.** Orzeczeniem nadzwyczajnej komisji rozjemczej ogólne warunki pracy pozostaną na ogół bez zmiany, płace zaś gotówkowe dla chałupników, rzemieślników i sezonowych robotników zostały podwyższone.

Potężne forty otoczone naturalnymi parkami

budują Niemcy nad Renem

Paryż 18. 12. (PAT) Przed kilku dniami prasa francuska przyniosła **alarmujące informacje na temat zbrojeń niemieckich na granicy niemiecko - szwajcarskiej i niemiecko - francuskiej, wzdłuż Renu naprzeciw francuskiej alzacji.** W dniu dzisiejszym informacje powyższe, które początkowo prasa francuska przedrukowała na podstawie informacyj szwajcarskich, przynosi obecnie **„Figaro"** w relacji swego nadzwyczajnego **korespondenta.** Korespondent ów donosi, że natychmiast po obsadzeniu Nadrenii przez wojska niemieckie, **niemiecki sztab generalny przystąpił do gorączkowego fortyfikowania trójkąta granicznego między Francją a Szwajcarią.** Ufortyfikowano strefę począwszy od miejscowości **Loerrach**, dominującą nad doliną **Wiese**, następnie przystąpiono do fortyfikowania wyniosłości **Istein**, dominująca nad całą szerokością pasma gór **Hardt** między **Milhuzą a Renem.** Całą tę okolicę zamieniono na **park naturalny**, będący pod dozorem specjalnej formacji. W parku tym zainstalowano **ciężką artylerię** a poza tym, jak stwierdził korespondent, **szereg wiosek i miasteczko księstwa badeńskiego przystosowano do celów obronnych.** Prace fortyfikacyjne na odcinku wzdłuż Renu trwać mają bez przerwy.

Jak informuje korespondent cztery dni temu specjalna formacja, złożona z oddziałów szturmowych, zainstalowana została w Loerrach i okolicy. Formacja ta nosi nazwę **tajnego korpusu granicznego.**

Korespondent donosi dalej, iż pewnej nocy przybyły poważne transporty amunicji i broni do Loerrach i ulokowane zostały w poszczególnych punktach ufortyfikowanych wzdłuż całego odcinka pogranicznego.

Demonstracje bezrobotnych w Gnieźnie

(ch) **Gniezno,** 17. 12. (tel. wł.). Dziś rano przed ratuszem w Gnieźnie zebrał się tłum bezrobotnych, składający się z około 5000 osób. Gdy delegaci zebranych udali się do prezydenta miasta dr. Gałęskiego i wysunęli żądanie by zasiłki świąteczne zamiast w naturze wypłacono w gotówce, część demonstrantów wtargnęła do magistratu i zdemolowała urządzenie wewnętrzne a także wybiła dużą ilość szyb. Po chwili na miejsce przybył oddział policji w hełmach i rozproszył demonstrantów. W mieście panuje spokój.

Zgon wybitnego dziennikarza polskiego w Ameryce

Nowy Jork, 17. 12. (PAT). W mieście Toledo w stanie Ohio zmarł w 60-tym roku życia Tomasz Kozak, jeden z najwybitniejszych dziennikarzy polskich na wychodźtwie. Zmarły był w swoim czasie naczelnym redaktorem „Dziennika Polskiego" w Detroit.

Wyjazd p. Wojewody Raczkiewicza do Warszawy

W dniu 17 grudnia r. b. p. Wojewoda Pomorski Władysław Raczkiewicz w godzinach wieczornych wyjechał w sprawach służbowych do Warszawy, gdzie zabawi dwa dni.

P. min. Papee u p. Wojewody Raczkiewicza

Wczoraj, dnia 17 bm. ustępujący z Gdańska Komisarz Generalny Rzplitej p. min. Papee złożył p. Wojewodzie Raczkiewiczowi wizytę pożegnalną.

Zamiast życzeń świątecznych

Ofiara p. Wojewody Raczkiewicza

W dniu 17 grudnia p. Wojewoda Pomorski Wł. Raczkiewicz zamiast wysyłania życzeń z okazji świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku złożył na ręce przewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym kwotę 100 zł.

Nowy skład Naukowej Rady Wychowania Fizycznego

Warszawa, 17. 12. (PAT.) Wiceprzewodniczący Rady Naukowej Wychowania Fizycznego gen. dr. **Stanisław Rouppert** został przyjęty, dziś we czwartek przez p. ministra Spraw Wewn. **gen. Sławoj - Składkowskiego.** Gen. Rouppert przedstawił p. ministrowi do akceptacji nowy projektowany skład Rady Naukowej na najbliższą kadencję dwuletnią (lata 1937/38).

Ponieważ skład Rady Na[illegible]ej ustalany jest przy współudziale pp. Ministrów W. R. i O. P., oraz Spraw Wewnętrznych, **przeto w najbliższych dniach gen. Rouppert przedstawi projektowany skład Rady również p. min. Świętosławskiemu.**

Nowy skład rady podamy po ostatecznym uzgodnieniu.

DO DZIAŁAŃ NA TYŁACH PRZECIWNIKA

Piechota powietrzna

Nowy rodzaj wojska wprowadza armia francuska

Paryż, 17. 12. (PAT). „Figaro" na podstawie informacyj z kół wojskowych, podaje szereg danych na temat organizacji nowej broni, t. zw. **piechoty powietrznej, na wzór istniejącej już tego rodzaju formacji w Sowietach.** Broń ta, która budzi powszechne zaciekawienie, została niedawno powołana do życia zarządzeniem ministra lotnictwa i ministra obrony narodowej i będzie miała **za zadanie działanie na tyłach przeciwnika.** Jednostki piechoty powietrznej składać się będą z oddziałów piechoty oraz eskadr samolotów transportowych. Żołnierze, należący do tej broni, uzbrojeni będą w broń automatyczną na samolotach i tam albo będą lądować przy pomocy spadochronów, albo też o ile warunki terenowe pozwolą, będą lądowali normalnie. Obecnie już **przewidziane jest utworzenie 2 grup piechoty powietrznej,** jednej w **Reims**, a drugiej w **Algierze.** Do broni tej **werbowani będą ochotnicy z piechoty.** Dotychczas napływ ochotników jest bardzo poważny, stosowana jest więc **surowa selekcja.**

Anglia boi się rozbrajać

Decyzja o niewycofywaniu ze służby starych krążowników

Londyn, 17. 12. (PAT). Sir Samuel Hoare oświadczył w izbie gmin, że ze względu na sytuację międzynarodową **rząd angielski postanowił nie wycofywać 5 krążowników,** które osiągnęły już określoną granicę lat. Rząd Stanów Zjednoczonych, poinformowany o zamiarze rządu brytyjskiego, nie uczynił ze swej strony żadnych zastrzeżeń w tej sprawie. Rząd japoński dotychczas nie udzielił żadnej odpowiedzi.

Krążowniki, o których mówiono w izbie gmin, są to: „Cardiff", „Ceres", „Caledon", „Calypso", „Caradox".

Ras Imru poddał się Włochom

Ostatni ośrodek oporu Abisyńczyków złamany

Addis Abeba, 17. 12. (PAT.) Ras Imru po kilku utarczkach poddał się wojskom włoskim. W ten sposób ostatni ośrodek oporu w zachodniej Abisynii został opanowany. Oddziały Rasa Imru były zaopatrzone we współczesną broń. Kolumny włoskie, którym poddały się oddziały Rasa Imru, zabrały kilka tysięcy karabinów i liczne karabiny maszynowe.

Gospodarka finansowo budżetowa samorządów

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewn.

(ch) **Warszawa 17. 12.** (tel. wł.). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało okólnik o gospodarce finansowo - budżetowej związków samorządowych i opracowaniu budżetów na rok 1937-38. Okólnik ten ma doniosłe znaczenie ze względu na to, że objęte są w nim obowiązki związków samorządowych, w odniesieniu do całokształtów życia gospodarczego i oświatowo-kulturalnego.

„Dar Pomorza" w drodze na Tahiti

Warszawa, 17. 12. (PAT). Statek szkolny Państwowej Szkoły Morskiej **„Dar Pomorza"** po dwutygodniowym postoju na wyspach Galapagos, w dniu 8 grudnia udał się w dalszą drogę. **Święta Bożego Narodzenia zastaną „Dar Pomorza" na Oceanie Spokojnym w drodze na Tahiti.** Na statku wszystko w porządku.

Kłamliwa ulotka endecka

Kraków, 17. 12. (PAT). Na terenie Krakowa kolportowano w ostatnim czasie nielegalną **ulotkę**, wydaną anonimowo na cyklostylu, przedstawiającą **tendencyjnie i nieprawdziwie rolę „ruchu wszechpolskiego" i Legionów w czasie wielkiej wojny i w** dziele odzyskania niepodległości. Organa policji państwowej, śledząc za źródłem tych ulotek, przeprowadziły rewizję w lokalu Młodzieży Wszechpolskiej w Krakowie, gdzie znaleziono kilkadziesiąt sztuk tej **ulotki, która skonfiskowano.**

W metropolii świata

Absurdalnie wielki ruch na ulicach New Yorku

Nowy Jork, 17. 12. (PAT). W miarę **wzrostu ludności Nowego Yorku, oraz poprawy warunków gospodarczych, ruch na ulicach metropolii dochodzi do rozmiarów, graniczących niemal z absurdem.** Uregulowanie ruchu z pomocą automatycznych świateł dało tylko minimalną i czasową poprawę tych stosunków.

W rzeczywistości w niektórych godzinach dnia oraz w niektórych sezonach, jak n. p. przedgwiazdkowym, ruch **na ulicach nowjorskich staje się zupełnie niemożliwy.**

Samochody, których w samym Nowym Yorku jest 900.000 (oraz 500.000 przejezdnych z poza miasta lub stanu) wloką się w 8-miu lub więcej rzędach jak ślimaki, tak, że czasem o wiele prędzej dochodzi się do celu pieszo niż autobusem lub samochodem.

To też coraz częściej podnoszą się głosy, żądające **wybudowania kosztem choćby miliardów sieci podziemnych tuneli,** przeznaczonych wyłącznie dla samochodów. Nowy York podminowany jest wprawdzie **niezliczonymi tunelami, ale te służą wyłącznie do użytku** żelaznych, lub miejskiej kolei podziemnej. Oprócz tego w użyciu jest już jeden **tunel pod rzeką Hudson do New Jersey dla samochodów,** a drugi tego samego typu pod rzeką Hudson buduje się obecnie.

O rozmiarach ruchu miejskiego podziemnego najwymowniej świadczą **świeżo ogłoszone statystyki.** Od 1 lipca 1935 roku do 1 lipca 1936 r. miejskie koleje podziemne przewiozły **3 miliardy 40 milionów pasażerów.**

Na straży pokoju...

Po wizycie gen. Samsonovici

(Od własnego korespondenta)

Warszawa, w grudniu

Pobyt w Polsce rumuńskiego szefa sztabu generalnego gen. Samsonovici był nowym **doniosłym dowodem zażyłości polsko - rumuńskiej** oraz ścisłej **współpracy obu armii w ramach dwustronnego sojuszu,** o którym mówił Marszałek Piłsudski, że jest „s o j u s z e m s e r c“.

Współpraca ta odbywa się na tle **wielkiego wysiłku dozbrojeniowego,** dokonywanego w Rumunii pod egidą króla Karola II. Staraniom i wysiłkom tego monarchy zawdzięcza przede wszystkim Rumunia **rozwój swego wojska w czasach ostatnich, jego modernizację i motoryzację, rozkwit swego lotnictwa, broni pancernej, i t. d.** O rozmiarach tego wysiłku świadczy fakt, że budżet wojskowy Rumunii w ostatnich latach wzrósł **c z t e r o k r o t n i e** w porównaniu do okresu 1923—1933 r., osiągając sumę 8 miliardów lei.

W miarę, jak wzmaga się wartość militarna Rumunii **rośnie jednocześnie znaczenie polityczne tego państwa,** leżącego podobnie jak Polska, na krańcach Europy i cywilizacji zachodniej.

Praca króla Karola II nad rozwojem sił rumuńskich nie ogranicza się wszakże do zagadnień wojskowych. Oddany całym sercem swemu krajowi, demokratyczny ten nawskroś monarcha jest w państwie swoim **pionierem wszelakiego postępu.** Pragnie on uczynić Rumunię wielką nie tylko obszarem, ale i kulturą, oraz myślą polityczną, mając na uwadze utrzymanie niezależnej i mocnej pozycji tego kraju na szachownicy międzynarodowej.

Wzmocnienie węzłów polsko-rumuńskich na wszystkich odcinkach jest wyrazem tych tendencji, którym patronuje król Karol II. Sojusz polsko-rumuński podnosi bowiem znakomicie znaczenie obu państw sprzymierzonych. Wytwarza on ł ą c z n o ś ć między Bałtykiem a morzem Czarnym co pod każdym względem ma doniosłe znaczenie polityczne i gospodarcze.

Polska i Rumunia stanowią już dziś **mocno obwarowany mur,** za którym mieszka 53 milionów ludności. Bariera ta oddaje znaczne usługi obu krajom. Zbliża Polskę do morza Czarnego i Śródziemnego oraz do Lewantu, a Rumunię do Bałtyku, państw skandynawskich, a w dalszej perspektywie do Anglii.

Bariera ta oddaje jednak cenne usługi również Europie, stojącej wobec niebezpieczeństwa rozbicia na dwa bloki ideologiczne oraz wobec groźnej kampanii, wychodzącej z pewnej strony na rzecz krucjat doktrynerskich i współczesnych wojen religijnych. **Wypadki w Hiszpanii stanowią poważne o s t r z e ż e n i e dla narodów cywilizowanych, które chcą uniknąć rozbicia wewnętrznego, a które „nie pragną by zrobiono z nich to, czego dokonano w krajach azjatyckich i barbarzyńskich“,** jak to sformułował nie dawno francuski, lewicowy minister wojny, Edward Daladier. Tym lepiej wszakże zarysowuje się w tych warunkach znaczenie **solidarnego współdziałania polsko - rumuńskiego** operującego na nieprzerwanej linii od morza do morza.

Zapewne zupełnie inaczej i znacznie groźniej potoczyłyby się w Europie wypadki, gdyby na straży pokoju w środkowo - wschodniej części kontynentu nie stał obronny, lecz czujny i czynny zarazem, zwarty sojusz polsko rumuński. Nic dziwnego jednak, że wobec niepokoju, panującego dość powszechnie, między innymi z powodu obaw, jakie mogą wywołać dalsze komplikacje dokoła spraw hiszpańskich, ścisłe współdziałanie polskiego i rumuńskiego sztabu narzuca się w myśl sojuszu w całej pełni. Wyrazem tego była wizyta gen. Samsonovici w Warszawie, którego opinia polska witała serdecznie i z zadowoleniem, jako wybitnego przedstawiciela sojuszniczej armii.

Oba kraje kierują się dziś bowiem tą samą myślą, a polityka ich rozwija się według tej samej linii. Zarówno Polska jak i Rumunia **są przeciwne podziałowi Europy na bloki, oba narody chcą zachować pozycje niezależne, jedno i drugie państwo przywiązane jest do pokoju, lecz gotowe zarazem do obrony swej cywilizacji.** Nieporozumienia, jakie zarysowały się przejściowo między Warszawą a Bukaresztem, ku niewątpliwemu zadowoleniu obu stron trzecich, należą już dziś do przeszłości.

Zbliżenie polsko - rumuńskie zaznacza się na w s z y s t k i c h odcinkach. Niebawem gościć będziemy prezesa rumuńskiego Banku Narodowego. Do Bukaresztu uda się minister Beck, by rewizytować min. Antonescu. Zapowiedziany jest poza tym przyjazd do Polski króla Karola II, którego społeczeństwo nasze powita uroczyście i serdecznie, jako dostojnego i znakomitego kierownika oraz odnowiciela sojuszniczej Rumunii.

Tak pomyślnie rozwijające się stosunki polsko-rumuńskie stanowią **doniosły czynnik na szachownicy europejskiej, czego nikt lekceważyć nie może.**

Krwawe łuny na Dalekim Wschodzie

„Chiny należą do rodziny Czang...“

Kto z kim i przeciw komu? — Co się dzieje w Chinach?

Bunt marsz. Czang Suelianga przeciwko marsz. Czang Kai-szekowi i Kuomintangowi jest sam w sobie zrozumiały na tle dwóch przeciwstawnych i zwalczających się tendencyj młodych Chin w obliczu Japonii. **Niewyjaśnione natomiast i tajemnicze** są dotąd okoliczności i warunki, w jakich się odbyła akcja marsz. Czang Suelianga. **Kto za nim stoi,** kto jego akcją kieruje, **czy Moskwa czy Tokio,** trudno o tym wypowiedzieć się już dzisiaj, pomimo zaprzeczeń idących z Moskwy i zagadkowego milczenia i spokoju ujawnianego przez Tokio.

Dla zrozumienia jednak sytuacji i oceny czynników działających obiektywnie w rozwoju obecnych wydarzeń niezbędne jest poznanie **programu Kuomintangu** i układu sił w rządzie centralnym.

Władywostok

Według programu ogłoszonego przez Sun Jatsena, **Chiny republikańskie** powinny przejść **trzy kolejne etapy narodowej przebudowy,** a mianowicie, okres **wojskowy, wychowawczy i konstytucyjny.** Okres wojskowy został zakończony w r. 1928, kiedy wódz partii narodowej, marsz. Czang Kaiszek zdołał przełamać opór północnych generałów. Od tego czasu Chiny tkwią **ciągle w okresie wychowawczym.** Jak twierdzą przywódcy Kuomintangu, **Chiny nie dojrzały jeszcze do rządów konstytucyjnych.** Naród musi z konieczności podlegać dyktaturze partii tak długo, póki ostatecznie nie wdroży się do rządów parlamentarnych.

K u o m i n t a n g **rządzi krajem** za pośrednictwem swego centralnego komitetu wykonawczego, złożonego z około 200 osób, który z kolei przekazuje władzę swemu „stałemu komitetowi“; z drugiej strony partia sprawuje kontrolę nad centralnym rządem poprzez swoją „radę polityczną“. Wiceprzewodniczącym „rady politycznej“ partii jest **marsz. Czang Kaiszek.** Ponadto jest on przewodniczącym izby wykonawczej i komisji spraw wojskowych oraz przewodniczącym i wiceprzewodniczącym nowoutworzonej komisji obrony narodowej. Tak więc **marsz. Czang jest głową partii, rządu i armii,** co go czyni **najpotężniejszym człowiekiem dzisiejszych Chin.**

Marsz. Czang jest jednak **zbyt zajęty,** by mógł sam, jako głowa partii, manipulować jej skomplikowaną maszynerią. Olbrzymie wpływy w łonie partii posiadają **dwaj bracia Czeń, Czen Kuofu i Czen Lifu,** stąd też popularne jest w Chinach przysłowie: „C z a n g o u a t i e n h s i a, C z e n c z a t a n g“, co znaczy: **„Chiny należą do rodziny Czang, partia — do rodziny Czen“.**

Na ostatnim zjeździe Kuomintangu **60 proc. delegatów** stanowili **ludzie braci Czen,** popularnie zwanych **C. C.,** a jeden z braci wybrany został na członka centralnego komitetu wykonawczego większą ilością głosów niż gen. Czang, co podobno było jedną z przyczyn ostatniego konfliktu pomiędzy Czangiem a C. C. Pod bezpośrednią kontrolą Czen Lifu pozostawał departament organizacyjny Kuomintangu oraz specjalny departament personalny, który po ostatnim kongresie przejął gen. Czang. Ponadto **C. C. sprawują kontrolę nad innymi organami Kuomintangu.** Poza maszynerią partyjną, organami podrzędnymi Kuomintangu i prowincją Kiangsu, bracia Czen opierają swoje rządy na t. zw. **„korpusie C. C.“,** organizacji o charakterze wojskowym, działającej głównie poprzez partię, w odróżnieniu od „niebieskich koszul“, organizacji Czang Kaiszeka, działającej w łonie armii.

Zasadniczą **kwestią, dzielącą marsz. Czanga i braci Czen jest stosunek do poczynań Japonii w Chinach.** Na jednym z ostatnich zjazdów przywódców „niebieskich koszul“ marsz. Czang Kaiszek oświadczył m. in.: „Zagadnienie japońskie nie jest naszą aktualną sprawą. Tak samo nie jest aktualną sprawą inwazja naszych północno - wschodnich prowincji i Dżeholu. Jeżeli zdołamy utrzymać „status quo“, wystarczy to nam na razie. Utrata małego terytorium nie wiele znaczy dla rządu rewolucyjnego. Ruch rewolucyjny musi posuwać się naprzód i cofać. To, cośmy dzisiaj stracili, odzyskamy w przyszłości, kiedy będziemy silni. Gdyby nam pozostała jedna tylko prowincja, zdołamy odzyskać wówczas utracone terytoria, o ile zbudźimy ducha narodu“. Marsz. Czang Kaiszek nie widział ani w oderwaniu od Chin Mandżurii, ani w zajęciu przez wojska japońskie innych terytoriów chińskich umniejszenia prestiżu Chin. Póki Japonia nie zechce zmusić rządu chińskiego do uznania zaboru „de jure“, należy prowadzić pertraktacje i iść na wszelkie ustępstwa.

Temu właśnie stanowisku **przeciwstawiają się bracia Czen** i ich liczni zwolennicy, **a zwłaszcza młodzień chińska,** wysuwając hasło bezwzględnego oporu przeciwko zaborczości japońskiej.

M. D.

Na froncie walki z analfabetyzmem

Z Państwowej Rady Oświecenia Publicznego

Pod względem walki z analfabetyzmem symptomatyczne było ostatnie posiedzenie **Państwowej Rady Oświecenia Publicznego.** Z wygłoszonych referatów i dyskusji wieje **głęboka troska o oświatę powszechną.** Postawiono realny plan opanowania braków w tej dziedzinie.

Stan ilościowy naszej oświaty powszechnej budzi obawy **ze względu na obronność państwa i ogólny stan kultury narodowej** w przyszłości. **Przecież 1.000.000 dzieci bez szkoły powszechnej, 2.500.000 bez szkoły dokształcającej i 5.000.000 dorosłych analfabetów nie może nie napawać troską.** A jednak od roku szkolnego 1930/31 **nie powiększono liczby etatów nauczycielskich.** Że narastającą falę analfabetyzmu zdołano opanować, iż nie przybrała groźniejszych rozmiarów; że **nie załamało się powszechne nauczanie, zasługa to pracy i wysiłków ofiarnego nauczycielstwa szkół powszechnych.**

Według słów Pana Ministra W. R. i O. P. mamy obecnie w szkołach powszechnych przeszło 5 milionów dzieci w wieku obowiązku szkolnego. **Liczba etatów nauczycielskich wynosi około 70.000.** Prosty rachunek wykazuje, że **obciążenie jednego nauczyciela przekracza liczbę 70 dzieci.** Obciążenie to zbyt wysokie, by skutecznie móc realizować założenia statutu publicznych szkół powszechnych i osiągnąć wyniki, zakreślone programem nauczania. **Ale nauczycielstwo nie opuszczało rąk, pracowało gorliwie, ale często jednak kosztem obniżania się poziomu nauczania.**

Jak w życiu gospodarczym — i w szkolnictwie odbiliśmy już od dna kryzysu. Na wzmiankowanym już zebraniu P. R. O. P. poinformował Pan Minister **Świętosławski** członków Rady, iż **w roku szkolnym 1936/37 powiększono liczbę etatów naucz. o 2.000.** Ministerstwo W. R. i O. P. opracowało **ramowy plan wyjścia z impasu na najbliższe 3 lata.** W ciągu tych lat corocznie przewiduje się **powiększenie liczby etatów o 4.000.** Więc dla 12.000 absolwentów seminariów nauczycielskich otworzy się warsztat pracy, **zlikwiduje tym samym zupełnie chroniczne od lat bezrobocie wśród kandydatów do zawodu nauczycielskiego,** a wobec tendencyj słabej zniżki ilości dzieci w wieku obowiązku szkolnego w następnych najbliższych latach **zdoła się opanować falę analfabetyzmu.** Należy tylko dążyć jeszcze **do mniejszego obciążenia etatów nauczycielskich liczbą dzieci, a pokona się analfabetyzm zupełnie, stworzy dobrą szkołę powszechną budzącą pełne zaufanie. Wysiłki Ministerstwa WR i OP oraz ofiarna postawa nauczycielstwa, rokują jak najlepsze nadzieje.**

K. E.

Marszałek Blücher w Chabarowsku

Dowódca sił sowieckich na dalekim wschodzie marszałek Blücher został odkomenderowany na strategiczny punkt wyjściowy w Chabarowsku. Z powyższym faktem wiążą się ważne wydarzenia polityczne

Z reduty walk o reformę rolną

Druzgocąca krytyka argumentów przeciwników reformy rolnej

Ciekawy i sensacyjny odczyt b. premiera Władysława Grabskiego

Reforma rolna nie odbije się ujemnie na zaopatrzeniu armii

Na łamach prasy wre polemika. Parcelacja wielkiej własności ziemskiej, szczekólnie w okresie rosnącej koniunktury, to dekapitalizacja. Podział wielkiej własności — to załamanie się naszego eksportu, to niebezpieczeństwo wygłodzenia ludności w czasie wojny. Tysiącem jeszcze innych argumentów szermują obrońcy ziemian w obawie zagrożonych przez konieczności państwowe latyfundiów.

Polemika staje się coraz gorętsza, czasem zbyt już gorąca. Rzecznicy interesów obszarniczych zagnani w ślepą uliczkę własnych wywodów, rzucają ostatnie atuty — naginają do swych potrzeb statystyki, odsądzają od wszelkiej wiedzy współpracowników naukowych Instytutu Badań Rolniczych w Puławach. Jeden jest, głoszą, aksjomat podstawowy — to gospodarczo niezastąpione znaczenie wielkiej własności.

Przykrym zgrzytem w tą harmonijną gamę tez latyfundiarnych musiał się wedrżeć **obiektywny głos byłego ziemianina, byłego ministra, uczonego-ekonomisty, znakomitego znawcy zagadnień rolnych, prof. Władysława Grabskiego.**

Nie wszystko jest takie proste i oczywiste, jak by to chcieli nam zasugerować ziemianie. Prof. Grabski, w odczycie p. t.: „Parcelacja folwarków w świetle struktury i koniunktury gospodarczej Polski", dał wyraz swym przekonaniom w tej materii, przekonaniom tak poważnym, że stały się one **aktem oskarżenia pod adresem tych wszystkich, którzy z uporem godnym lepszej sprawy, bronią wielkiej własności.**

Czy naprawdę chłop gorzej gospodaruje od ziemianina? Nie. Statystyczne dowody obszarników to fałszowanie istoty rzeczy. Nie wystarczy wskazać palcem na cyfry plonów z hektara ziemi. Trzeba jeszcze spytać **jak wydajność ta wygląda w stosunku do ilości ziemi posiadanej?** I tu pada pierwszy cios. Plon z hektara zasiewu rzeczywiście jest w pewnym stopniu wyższy w folwarkach, aniżeli u chłopów. Lecz prof. Grabski przeprowadza obliczenia, oparte na statystyce, tak zręcznie wygrywanej przez ziemian, zadaje sobie trud stosowania czterech działań matematycznych i co się okazuje? **Wydajność trzech zbóż z hektara roli chłopskiej, obliczona w stosunku do całości ziemi będącej w posiadaniu drobnej własności, jest większa o 14 proc. od wydajności z hektara „dworskiego".** I tak jest wszędzie, przy każdym rodzaju uprawy. Zresztą nawet plon z hektara nie zawsze jest większy na roli dworskiej. Oto, jak na to wskazują liczby „statystyki rolniczej" za rok 1935 — kukurydzy, łubinu, konopi, lnu i t. d. **więcej rodzi się u chłopa.** Dwór bije zagrodę tylko na jednym polu, na polu uprawy buraków cukrowych. Ale ten stan rzeczy **wywołany jest przez istniejący u nas system kontyngentów.** Liberalniejsza obecnie dla chłopa polityka i tę **nierówność zniweluje.**

Praca wieśniacza jest intensywniejsza, jego obsiew jest **o 18 proc. większy od obsiewu folwarcznego. Zrośnięty z ziemią chłop lepiej rozumie jej potrzeby lepiej użyźnia rolę; łatwiej mu przeprowadzić zwózkę; czulej reaguje na zmiany atmosferyczne. Praca chłopa na jego własnym zagonie jest wyzyskana bez reszty, nic się z niej nie marnuje, a daje środki do życia całym rodzinom.** Wielki przemysł reguluje inetnsywność wysiłku robotnika biegiem maszyny; w **rolnictwie natomiast maksimum wydajności osiąga ten tylko, kto na własnej ziemi dla siebie gospodarzy.**

Obszarnik uzbrojony w wiedzę techniczną, wyposażony w asortyment najnowocześniejszych maszyn rolniczych, uprawiający najlepszą ziemię — nie może sprostać wieśniakowi. Nie pomogą tu żadne argumenty z naciąganych statystyk — to jest fakt. Fakt płynący z tego, że chłop jest z ziemia związany nierozdzielnie; ziemianin zaś jest na niej prawie że outsiderem.

Folwark to żywiciel armii — dowodzą „obszarnicy". Czy dlatego, odpowiada im prof. Grabski, że **chłop produkuje 6 razy tyle żyta, 6,7 razy tyle owsa, mając tylko 4,6 razy więcej ziemi? A te przecież zboża mają dla armii największe znaczenie.** Czy dlatego, że **pogłowie bydła, trzody chlewnej, koni jest w przygniatającej większości w rękach „gospodarzy"?**

Intendenturze łatwiej jest przeprowadzić rekwizycje w wielkiej własności. Być może — ale o co ostatecznie chodzi, czy o wygodę, czy też o realny efekt rekwizycji?

Niższość wieśniaka to przesąd — woła prof. Grabski. **Nędza chłopa polskiego, to nie tyle następstwo kryzysu, ale również — i przede wszystkim — błędnej w stosunku do niego polityki.** Daje się dziś premie na budownictwo miejskie, przez potrącenia z podatku dochodowego, rozszerza się je na wieś.

Ale co to dla chłopa znaczy? **Jego dochód to ciągle jeszcze iluzja, trzeba mu dać poparcie rzeczywiste.** Ceny są dziś niskie, zaczątek zwyżkowej koniunktury jest najlepszym momentem dla inwestycyj wiejskich. To co dziś zostanie stworzone pozostawi efekty na przyszłość.

Zapomina się u nas o wsi, tak jak zapomniało się o niej przez dziesiątki lat. Chłop to najzdrowszy element społeczny, młody jeszcze po swym usamodzielnieniu. Wieś to KUŹNIA charakterów i indywidualności, niewyczerpane źródło sił socjalnych.

Wiele by można było pisać o tym odczycie, nie tylko suchych słów sprawozdania, lecz i tysiącznych, budzących się pod jego wpływem, uwag. Nie miejsce na to w krótkim artykule. Wypada go jednak zakończyć jedną refleksją, narzuconą przez prelegenta, a będącą dominantą referatu: **Chłop na roli — to przykład najdoskonalszej symbiozy człowieka z jego warsztatem pracy.**

Jak wygląda historyczna staropolska szabla Naczelnego Wodza?

Nazajutrz po nominacji Marszałka Edwarda Śmigłego Rydza Marszałkiem Polski — Armia polska ofiarowała swemu Naczelnemu Wodzowi staropolską szablę.

Dokładny opis tej karabeli, pochodzącej z końca XVII lub początku XVIII wieku, przynosi obecnie miesięcznik „Broń i Barwa", biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Wojska.

Szabla w pochwie ma długości 92 cm.

Rękojeść i okucie pochwy wykonane ze srebra złoconego, z nałożonymi, ażurowymi. cyzelowanymi roślinnymi ozdobami w stylu Ludwika XIV-go. Na wewnętrznej stronie okuć pochwy wzory te są wytłaczane i rytowane.

Rękojeść i zewnętrzna strona okuć pochwy ozdobiona jest czternastoma szmaragdami, starego szlifu czworokątnego, oraz czterdziestu sześciu diamentami.

Głowica łączy się z jelcem za pomocą łańcuszka o 5-ciu ogniwach większych i 4-ch podwójnych mniejszych.

Pochwa z gruboziarnistego, polerowanego jaszczuru, koloru ciemno-szarego, posiada 3 okucia.

Dyrektor jednego z muzeów wiedeńskich orzekł, iż szabla ta, autentyczna, wykazująca ślady noszenia. jest prawdopodobnie wyrobu polskiego z epoki saskiej (August II). Szabla ta służyła jako paradna karabela jakiemuś wysoko urodzonemu panu polskiemu i prawdopodobnie ofiarowana mu była przez kogoś jako dar.

Gdzie znajdują się klejnoty śp. hr. Jakuba Potockiego?

Sensacyjna afera za kulisami olbrzymiego spadku

Za kulisami spadku po śp. Jakubie hr. Potockim dzieją się **sensacje.**

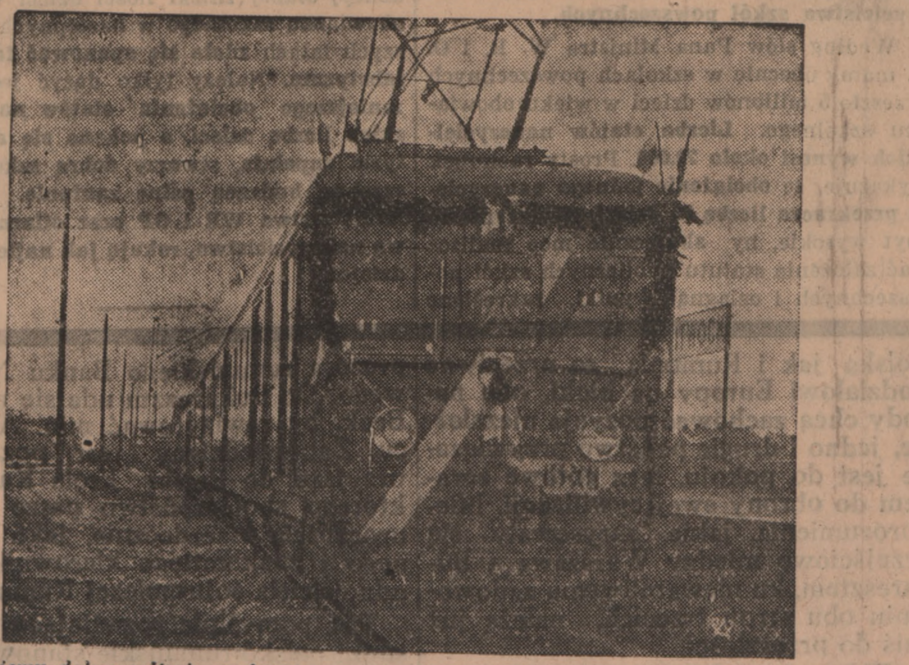
Jak się okazuje, podjęte zostały **poszukiwania zaginionych skarbów zmarłego,** które nie zostały objęte testamentem, i do których z tego powodu **roszczą sobie pretensje** spadkowe krewni zmarłego.

Poszukiwania są już w toku i prowadzone są b. intensywnie, a chodzi o **skarby bardzo wielkie.** Dotyczy to kolekcji klejnotów śp. J. Potockiego, oszacowanych niegdyś na **4 miliony franków,** oraz o cały skarb, złożony ze **sztab złota,** oszacowanego swego czasu na **600.000 funtów szterlingów** tj. około **16 milionów zł.** Skarb ten został przed wielu jeszcze laty złożony **gdzieś w Londynie.** W imieniu śp. J. Potockiego złożył to złoto w Londynie jakiś bardzo wysoki dygnitarz carski, który przewoził ten ładunek złota bezpośrednio z Petersburga.

Rodzina stwierdziła, że **śp. hr. J. Potocki nigdy złota tego nie podejmował,** a więc musi ono jako własność po zmarłym gdzieś się jeszcze znajdować. To samo dotyczy zaginionych klejnotów. co do których niema żadnego śladu, aby je zmarły sprzedał lub komukolwiek podarował. Wśród tej rzadkiej kolekcji zaginionych klejnotów znajduje się również **słynna „perła Potockich",** mająca podobno historyczną wartość, oraz **pewien bardzo rzadki okaz drogocennego kamienia.**

Czy poszukiwania skarbów przyniosą rezultat — trudno na razie przewidzieć. Krewni śp. J. Potockiego badani niedawno sądownie w związku z otwarciem formalnego postępowania spadkowego, zastrzegli sobie roszczenia co do obiektów nie objętych testamentem zmarłego, ustanawiającym fundację.

Po uruchomieniu pierwszych polskich pociągów elektrycznych

Reprodukujemy dalsze zdjęcia, związane z uroczystym otwarciem podmiejskiego ruchu pociągów o trakcji elektrycznej w węźle warszawskim. Zdjęcie przedstawia pierwszą polską lokomotywę elektryczną.

Na drogach rozwojowych Gdyni

Stale rozrastający się port gdyński otrzymał ostatnio nowy, najzupełniej nowocześnie urządzony dźwig o nośności 7 ton przy szybkości załadunku 140 ton na godz. Dźwig, którego fotografię reprodukujemy, został zbudowany przez f-mę „Progres".

W sprawie zawierania umów zbiorowych przez cechy

Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyjaśniło, „że cechy rzemieślnicze są uprawnione do zawierania układów zbiorowych, przewidzianych w art. 445 Kodeksu Zobowiązań. Cechy bowiem jako zrzeszenia samoistnych rzemieślników (art. 160 prawa przemysłowego) odpowiadają całkowicie pojęciu związku pracowników w rozumieniu art. 445 Kodeksu Zobowiązań, zaś z p. 2 art. 161 prawa przemysłowego wynika właściwość cechów do zawierania tego rodzaju układów". Art. 151 pkt. 2 prawa przemysłowego mówi, że do zadań cechu należy „piecza nad utrzymaniem dobrego stosunku między członkami cechu i ich pracownikami".

Spółdzielczość rzemieślnicza tworzy własne hurtownie surowcowe

W Łodzi odbyło się zebranie członków Spółdzielni Wytwórców Wyrobów Drzewnych w Łodzi, na którym uchwalono zorganizować własną Spółdzielnię Surowcową, co umożliwi uniezależnienie się od hurtowników.

Rozwój ilościowy Żydowskich Kas Bezprocentowych Pożyczek

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w roku gospodarczym 1934-1935 istniało w Polsce 722 Żydowskich Kas Bezprocentowych Pożyczek. W roku 1929 było 527 kas, w r. 1929 — 521, 1930 — 620, 1931-32 — 661, 1932-33 — 669, 1933-34 — 690. Wykazują one zatem stały wzrost, począwszy od roku 1930.

Rozmieszczenie Żydowskich Kas Bezprocentowych w Polsce

Jak wynika z danych Biuletynu Żydowskich Kas Bezprocentowych Pożyczek, kasy te mieszczą się w ⅔ miejscowości, zamieszkałych przez najmniej 300 mieszkańców — żydów. Stosunek ten na Wileńszczyźnie jeszcze zwiększa się, ponieważ istnieją tam kasy w 4/5 miejscowości, wogóle zamieszkiwanych przez ludność żydowską.

Watykan na paryskiej wystawie międzynarodowej

Światowa wystawa paryska będzie również obesłana przez Stolicę Apostolską. Pawilon watykański znajdować się będzie w ogrodzie Trocadero na skrzyżowaniu Alei Alberta i Alei Ferdynanda I rumuńskiego. Kubatura pięknego pawilonu obejmować będzie ogółem 6000 m. kw. Nad całością prac przygotowawczych czuwa Kardynał Prymas Verdier. Wejście do pawilonu papieskiego zbudowane zostanie w formie kaplicy. Nad bramą widnieć będzie napis „Źródło Życia". Szerokie schody powiodą zwiedzających do sal wystawowych, dających w syntetycznym ujęciu przegląd różnorakich dziedzin działalności kościoła z szczególnym uwzględnieniem akcji misyjnej.

Olbrzymia wieża dzwonów Zbawiciela będzie ukoronowana artystycznie rzeźbioną figurą Matki Bożej. Sale pod wieżą będą mieściły cenne i dotąd nieznane zabytki sztuki misyjnej Dalekiego Wschodu. Na wystawę tę zostaną dostarczone oryginalne i jedyne w Europie kolekcje posążków Buddy, które pionierzy misyjni przywieźli przed 350 laty z Japonii.

Pawilon papieski wykonany zostanie w stylu nowoczesnym. Ostatnim jego arcydziełem będzie oryginalna świątynia. otoczona 12 kapliczkami i 12 pięknymi oknami z witrażami naturalnej wielkości. Witraże te zostaną później przeznaczone do katedry Notre Dame.

Watykan liczy się z możliwością odprawienia co pewien czas nabożeństw w tej świątyni na intencję pokoju światowego i zgody powszechnej wśród społeczeństw, które już przyjęły wiarę katolicką. To jest motywem zasadniczym, który skłonił koła papieskie do tak szerokiego udziału w paryskiej wystawie międzynarodowej.

Prywatne życie współczesnych monarchów

Edward VIII. i Leopold III.

Dobrze znamy życie współczesnych monarchów. Dawniej czekano na śmierć monarchy, by zająć się jego biografią; dziś w wieku pośpiechu, publiczność chce wiedzieć wszystko — to też wdzieramy się bezceremonialnie w prywatne życie królów.

Potwierdzeniem tego jest wydanie obszernych biografii o najnowszych królach naszej ery, **mianowicie o byłym królu Edwardzie VIII i Leopoldzie III — w kilka tygodni po ich wstąpieniu na tron.** Pierwszą z tych prac napisał historyk brytyjski **p. Simon Arbellot,** drugą flamandczyk **p. Horacy van Offel.** Poza tym liczne „kroniki towarzyskie" informują starą Europę o wszystkim, co dotyczy koronowanych głów. Ma to zawsze pewną specyficzną pikanterią, której źródeł należałoby szukać zapewne w historii i jej legendach. Wiadomo bowiem jak wiele się zawsze mówiło o królach.

Król i nowoczesność. Zdawałoby się paradoks, a jednak...

Przeprowadzono ostatnio we Francji interesującą ankietę na temat stosunku monarchów do radia. Oto po krótce jej wyniki:

Edward VIII nie traktował jedynie radia jako środka, za pomocą którego może porozumiewać się z całym imperium brytyjskim. Lubił radio jako zwykły radiosłuchacz. Młody monarcha nawet wówczas gdy już przestał być księciem Walii, organizował sobie nieco oryginalne wypoczynki:

Salonik króla. Kilka zaproszonych osób, pań i panów. W kącie piękny odbiornik. W takt muzyki radiowej tańczą pary w królewskim salonie. Król twierdził ponoć, że jedynie radio oddaje na prawdę czar nowoczesnej muzyki. Zmarły ojciec jego król Jerzy V słuchał również chętnie audycji radiowych. Przekładał jednak muzykę klasyczną. **Ankieta francuska ryzykuje pytanie czy gusta te staną się dla przyszłego historyka swego rodzaju drogowskazem, ułatwiającym ujęcie charckterystyki obu królów.**

Leopold III, król Belgów, po tragicznej śmierci małżonki, młodej królowej Astrid, wyrugował z życia swego wszystko, co stanowićby mogło jakąkolwiekbądź rozrywkę. Radio, którego kiedyś chętnie słuchał, zeszło obecnie jedynie do roli „najszybszego informatora". **Będąc wyśmienitym lingwistą, Leopold III szuka różnych „dzienników radiowych". Porównuje. Wyciąga wnioski. Największe zaburzenia atmosferyczne nie są w stanie wyczerpać jego cierpliwości.**

Walczy dzielnie z przeszkodami w eterze tak jak wielu innych zwykłych radioamatorów.

WIKTOR EMANUEL.

Król Italii będący obecnie cesarzem Etiopii, Wiktor Emanuel III, był zawsze wielkim domatorem. Jego numizmatyczna pasja znaną była dobrze w całej Italii. Szczycił się też posiadaniem jednej z najpiękniejszych kolekcji medali na świecie. Radio w pałacu królewskim zostało zainstalowane względnie dawno, przed kilku laty. Król interesuje się jednak nim coraz bardziej. „Radio jest niezbędne" — mawia król — „ale to jednak nie jest rozrywka".

Trudno komentować taki pogląd.

INNI KRÓLOWIE.

Karol II — król Rumunii kazał założyć głośnik nawet w swym urzędowym gabinecie. **Zdaniem monarchy jest radio tak samo potrzebne do pracy, jak telefon lub maszyna do pisania. Jest jednak daleki od wszelkiego systematycznego, a zwłaszcza ciągłego słuchania.** Włącza aparat kiedy mu jest potrzebny lub kiedy ma taką fantazję. Potrafi wówczas słuchać godzinami. A potem? Potem może tygodniami nie dotykać aparatu i piękny, nowoczesny głośnik schodzi do roli martwej ozdoby gustownie umeblowanego prywatnego gabinetu króla.

W Sofii król Borys kazał założyć sobie w pałacu istne muzeum radiowe. Kolekcjonuje aparaty jak Wiktor Emanuel medale. Każdy nastawiony jest na inną stację. „Z sali tej Bułgaria śledzić może Europę" — mawia król i słucha.

Król Danii Chrystian chętnie słucha radia, natomiast Gustaw Szwedzki nie znosi tego wynalazku, który podobno go męczy. Hakkon VII, Król Norwegii jest zdania, iż radio jest wyśmienitym środkiem propagandowym dla państwa.

Wilhelmina Holenderska jest idealną radiosłuchaczką. Często słucha całego programu. Stało się to nawet w Holandii przysłowiowem.

Jeszcze słów kilka o najmłodszych królach: — Dwunastoletni Paweł ma piękne radio w swym pałacu w Belgradzie, ale jest to jeszcze dla niego tylko zabawka, której zresztą nie bierze zbyt poważnie.

Gdy trzynastoletni król Siamu, który jak wiadomo studiuje w Lozannie dostał odbiornik, chciał niezwłocznie sprawdzić co jest w środku. Później był zachwycony słysząc cały świat.

Dawniej królowie przyglądali się turniejom — dzisiaj słuchają radia. Technika nowoczesna zawarła przymierze z historią.

Tempora mutantur...

Abdykacja monarchów w ostatnich 25 latach

W ciągu ostatniego ćwierćwiecza abdykowało 13 monarchów. A więc abdykowali w kolejności: cesarz Chin, Pu-Yi, 12 lutego 1912 r.; car Mikołaj II, 15 marca 1917 r.; król Ferdynand bułgarski, 3 października 1919 r.; cesarz Wilhelm II. 9 listopada 1918 r; król saski Fryderyk August III — 9 listopada 1918 r.; cesarz Austrii i Węgier Karol I — 12 listopada 1918 r.; król Ludwik III bawarski 13 listopada 1918 r.; wielki książę Fryderyk II badeński 22 listopada 1918 r.; król wirtemberski Wilhelm II — 2 grudnia 1918 r.; król Grecji Jerzy II — 18 grudnia 1923 r.; król Arganistanu, Amanullah — 12 stycznia 1929 r.; król Siamu Prajadhipok — 2 marca 1935 r. Eks król hiszpański Alfons XIII, zmuszony do opuszczenia kraju, odmówił podpisania aktu abdykacyjnego. Abdykacja króla W. Brytanii, Edwarda VIII, nastąpiła 11 grudnia 1936 r.

Angielscy marynarze wiwatują na cześć proklamacji królewskiej

Po obwieszczeniu proklamacji Jerzego VI„ wznieśli marynarze na okręcie wojennym „Nelson" ochoczo swe czapki w górę.

Ile łosi żyje w Polsce?

Wolno nawet już je strzelać

Łosie, których z odzyskaniem niepodległości Polski znajdowało się u nas zaledwie kilkanaście sztuk, wystraszonych przez wojnę i kłusowników, dzięki racjonalnej gospodarce państwowej oraz osób prywatnych rozmnożyły się tak dalece, że Ministerstwo Rolnictwa zezwala obecnie na odstrzały pojedyńczych sztuk. „Sekcja Ochrony i Hodowli Łosia" istniejąca przy Polskim Związku Stowarzyszeń Łowieckich ustaliła na podstawie otrzymanych wykazów przez zainteresowane instytucje i osoby, poniższy stan łosi na ziemiach całej Polski.

Ogółem w lasach prywatnych znajduje się 792 łosie. W 1933 roku wszystkich łosi w Polsce było 626 sztuk. W r. 1934 — 730, w r. 1935 — 991, w 1936 r. — 1037 łosi. Zestawienie to wykazuje stały wzrost ilości łosi, a więc tym samym sprawa uratowania łosia, któremu już groziła zagłada, została pomyślnie rozwiązana.

Bielizna elegantek niemieckich pod lupą cenzora

Według zarządzeń niemieckich władz **pończochy dla pań,** przeznaczone do sprzedaży wewnętrznej, **nie powinny być obramowane u góry paskiem wełnianym,** ze względu na konieczność **oszczędzania surowców.** Pończochy przeznaczone dla pań niemieckich obramowane będą w przyszłości **paskiem ze sztucznego jedwabiu,** wytwarzanego w własnych fabrykach niemieckich.

Włamywacz nie jest dżentelmenem

Niezwykła przygoda Amerykanki

Żona poważnego kupca bostońskiego należała do rozmiłowanych czytelniczek sensacyjnych reportaży kryminalistycznych i powieści detektywistycznych. W swym naiwnym pojęciu i zrozumieniu rzeczywistości wierzyła w istnienie włamywaczy dżentelmenów. Srodze się jednak na tym zawiodła.

Pewnej nocy podczas nieobecności męża została wyrwana ze snu tajemniczymi szmerami rozlegającymi się w sąsiednim biurze, w którym znajdowała się również kasa ogniotrwała. Postanowiła działać i w tym celu nie alarmując policji udała się wraz z trzema pokojówkami do kancelarii. Tam zwróciła się do operujących przy kasie włamywaczy z serdecznym przemówieniem, nawołując do zaniechania tak haniebnego procederu kradzieży mienia obcego. Następnie zamierzała poczęstować włamywaczy papierosami i koniakiem.

Bandyci nie dali się jednak przekonać szlachetnymi słowami rozmarzonej Amerykanki i niezwłocznie po odebraniu świetnego poczęstunku zakneblowali jej usta. To samo uczyniono ze służbą. Następnie w całkowitym spokoju zabrali się do kontynuowania przerwanego dzieła, łupem którego padło 120.000 dolarów.

Kiedy po nocnej pełnej dramatycznego napięcia przygodzie, Amerykanka została zwolniona przez męża i policję z dławiącej obroży, oświadczyła: „Przestałam ufać w dżentelmeństwo włamywaczy i bandytów. — Idealizowanie tych ludzi jest niebezpieczną fikcją i prowadzi do smutnych konsekwencji".

Trojaczki w Poznaniu

W poniedziałek, dnia 14 bm. o godz. 7 rano p. Helena Korytowska, żona telegrafisty na dworcu w Poznaniu, powiła trzy dziewczynki.

Trojaczki szybko doczekały się wizyty dziennikarzy poznańskich, których „przyjęły" w uniwersyteckiej klinice dla niemowląt dokąd zostały oddane ze względu na to, iż p. Korytowska nie może wykarmić swoich pociech.

Zapytany o imiona niemowląt, „szczęśliwy ojciec" oświadczył, że uradził z żoną imiona: **Danuta, Mieczysława i Aleksandra.**

A która naprzykład z nich jest Danuta? — pytają dziennikarze.

— Danuta? Zaraz znajdę kartkę, to panom powiem.

Za chwilę p. Korytowski odczytuje z kartki **imiona dziewczynek, oznaczonych na rączkach wstążeczkami różnego koloru.** Danuta ma wstążeczkę koloru zielonego, Mieczysława koloru lila, Aleksandra zaś niebieską.

Obecnie państwo Korytowscy mają pięcioro dzieci: 2-letniego Januszka, 4-letniego Alfonsa i trzy kilkudniowe dziewczynki.

„Szczęśliwy ojciec" ma jednak poważny kłopot. Zarabia bowiem tylko 150 zł miesięcznie, a tu naraz tak znacznie powiększyła się mu rodzina.

— Gdyby to była Ameryka — westchnął wspominając widocznie opiekę i troskliwość któremi otacza się tam „pięcioraczki" kanadyjskie".

Pieczone gęsi na torze kolejowym

Niedawno przyniosły depesze wiadomość o groźnej katastrofie kolejowej, która wydarzyła się w pobliżu Litowic na terenie Czechosłowacji. Mało jednak osób wie, jakie były skutki tego wydarzenia. Oto w wagonie bagażowym pociągu wieziono zapakowaną przesyłkę pieczonych gęsi o wadze 1200 funtów. Gęsi miały być sprzedane w Pradze na rynku. **Podczas zderzenia pociągów gęsina została rozpakowana i cała przesyłka znalazła się wśród ogólnego zamieszania na torze kolejowym.**

Ponieważ nie znalazł się nadawca przesyłki, wobec tego miejscowe władze kolejowe zdecydowały całą pozostałość smacznych gęsi sprzedać po niskich cenach miejscowej ludności. Nabywcami tej gęsiny byli w przeważnej liczbie kolejarze czescy.

Jakgdyby przyrosła do sufitu!

Tak wygląda na powyższym zdjęciu tancerka akrobatyczna Mignone, — należy jednak odbrócić rycinę, aby dowiedzić się, że w rzeczywistości stoi w niezwykłej pozycji na„ podłodze

Z parlamentarnej sali

Stajemy do walki z dzikimi chwastami i trującym zielskiem Narodu

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego). **Warszawa**, w grudniu.

Rozpoczęcie sesji budżetowej Sejmu i jej przebieg zwrócił uwagę społeczeństwa na szereg aktualnych zagadnień, które w marmurowej sali parlamentu znalazły swój silny i głęboki wyraz. Z trybuny padały ostre ataki i stanowcze przestrogi, rozchodząc się z ul. Wiejskiej po kraju, budząc mocny oddźwięk wśród najbardziej chłodnych politycznie mas obywateli.

Ludzie w parlamencie zaczęli mówić językiem **przemożnej większości społeczeństwa.** Troski biednych i upośledzonych warstw rdzennie polskich stały się pierwszorzędnym argumentem, odmalowującym krytyczne położenie szerokich warstw. Jeszcze przed świętami Sejm prowadził żywe prace nad projektami ustaw, to też postanowiliśmy udać się do jednego z najbardziej obiektywnych przedstawicieli parlamentu, by przed rozjazdem na Boże Narodzenie zdobyć konkretne informacje dla naszych czytelników.

Przeprowadziliśmy **rozmowę z jednym z wybitniejszych posłów**, reprezentantów woj. Pomorskiego.

— Panie Pośle, co Pan sądzi o bieżącej sesji budżetowej naszych ciał ustawodawczych?

— Obecna sesja stała się już pewnego rodzaju wydarzeniem o doniosłym znaczeniu. **Punkt ciężkości ulegnie przesunięciu od spraw gospodarczych do politycznych.** Wątpić należy, czy obecna sesja wysunie hasło zmiany ordynacji wyborczej. Natomiast trybuna parlamentarna stanie się **wiernym odzwierciedleniem nastrojów i prądów przygniatających większość społeczeństwa.**

— Jak się kształtuje nasze zagadnienie budżetowe?

— Z uznaniem o p. wiceministrze Kwiatkowskim podnieść należy **sukces jego prac idących w kierunku zrównoważenia budżetu państwowego.** Budżet na rok operacyjny 1936/37 nie przyniesie prawdopodobnie deficytu. **Po sześciu latach osiągniemy budżet bez niedoboru, wkraczamy na drogę równowagi budżetowej.**

— Jakie sprawy będą wentylowane na forum Sejmu?

— Fakt utrwalenia naszej równowagi budżetowej wyłania pilny obowiązek **przeprowadzenia głębokich reform**, któreby ożywiły wiele martwych lub też leniwie tętniących warsztatów w miastach i na wsi. Poważnie potraktowana reforma podatkowa, powinna wydźwignąć gospodarstwo społeczne do norm rentowności. Obniżka obciążeń podatkowych podziałałaby jak strumień świeżych sił i zdwojonej energii.

— Co Pan Poseł, jako wytrawny samorządowiec sądzi o tym resorcie?

— Mówiąc o samorządzie terytorialnym, zapomina się nieraz o tym, że **niema ani jednej dziedziny administracji publicznej, w której samorząd nie wykonywałby pewnej roli.** Godne jest uwagi, że w takiej **dziedzinie jak zdrowie publiczne, samorząd wydaje więcej niż dziesięciokrotnie, a na drogi czterokrotnie więcej niż państwo.** Na szkolnictwo powszechne samorząd wydaje połowę tego, co państwo. Na samorządzie spoczywa wielkie zadanie odbudowy kulturalnej i gospodarczej miasta — to zagadnienie **spolszczenia handlu na terenie b. Królestwa, to sprawa otwarcia linij rozwojowych dla synów rolniczych, to wreszcie zagadnienie uintensywnienia przemysłu i rzemiosła czysto polskiego.**

Zapobiegliwość, oszczędność i rzutkość powinny promieniując z zachodnich dzielnic stać się fundamentem kultury materialnej narodu?

— Co należy sądzić o wersjach dotyczących zasadniczej przebudowy administracji?

— Co należy sądzić o wersjach dotyczących zasadniczej przebudowy administracji?

— Postulat ten niebawem doczeka się realizacji. **Uchwalona zostanie przed tym jeszcze nowela przywracająca emerytom należyte stawki uposażeniowe.** Reforma administracji jest nie do pomyślenia bez całkowitego przeobrażenia funkcyj państwa, które przejęło zbyt wielkie zadania. **Na tle niskich poborów urzędniczych istnieje w słabszych jednostkach pokusa do nadużyć, które tak szeroko zakorzeniły się w różnych instytucjach. Podniesienie skali zarobkowej i selekcji najmarniejszego materiału ukróci raz na zawsze usiłowania defraudacyj.**

Jako posłowie Pomorza czujemy, że **pod zmąconą powierzchnią naszego życia publicznego rośnie fala tęsknoty za zmianą na lepsze, wzbiera nurt świeżych sił, dochodzi do głosu młode pokolenie, pleniące dzikie chwasty i trujące zielska.**

Z trybuny parlamentu starać się będziemy dawać stały, nieugięty wyraz owej tęsknoty za twórczym życiem narodu.

bis.

Instytut Bałtycki w opinii niemieckiej

W miesięczniku niemieckim „Ost-Europa", poświęconym zagadnieniom krajów wschodnio - europejskich, ukazuje się obecnie cykl. artykułów p. Fritz'a Morré pt. „Politische Forschung in Polen" (Badania polityczne w Polsce). Na pierwszy ogień poszedł Instytut Badań Europy Wschodniej w Wilnie; w najnowszym numerze (grudniowym) pisma omawia p. Morré bardzo obszernie (w artykule 4-stronicowym) działalność Instytutu Bałtyckiego w Toruniu (obecnie w Gdyni, z Oddziałem w Toruniu).

Artykuł jest naogół utrzymany w tonie sprawozdawczym, zawiera jednakże i zdania, które mogą zainteresować polskiego czytelnika, jako wyraz opinii niemieckiej o polskiej pracy badawczo-naukowej. Przede wszystkim takie zdanie o kierownictwie Instytutu:

„Po krótkiej przerwie powołano na stanowisko Dyrektora Instytutu w dniu 1. 12. 1927 r. Józefa Borowika, dotychczasowego wicedyrektora Państwowego Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy. Zajmuje on to stanowisko do dnia dzisiejszego. i w znacznej mierze jego zasługą jest zadziwiające poszerzenie działalności wydawniczej w latach ostatnich jak i okoliczność, że Instytut Bałtycki stał się głośny daleko poza granicami państwa polskiego".

Autor artykułu, nie pomijając organizacji wewnętrznej Instytutu i jego finansów, najobszerniej zajmuje się jego działalnością wydawniczą i znajduje dla niej słowa sprawiedliwej oceny:

„Odkąd Instytut wydaje czasopismo „Baltic Countries", liczba jego współpracowników zwiększyła się do 230. Fakt ten wykazuje, jak dalece Instytut stara się związać ze swą pracą cały świat umysłowy Polski, szczególnie też młody narybek naukowy. Przedstawiciele niemal wszystkich działów nauki, zwłaszcza historii, geografii i etnografii, biorą udział w jego wydawnictwach. Obok tych zagadnień wysunęły się coraz bardziej na pierwszy plan sprawy polityczne i gospodarcze, szczególnie zagadnienia dotyczące Gdyni i obszarów nadbałtyckich, w których opracowaniu uczestniczą kompetentne osobistości ze sfer urzędowych i gospodarczych.

Odrębność naukowa Instytutu Bałtyckiego polega na tym, że nie stał się on nigdy ośrodkiem badań w sensie skupienia naukowców na miejscu przy pomocy obszernej biblioteki fachowej i innych środków pomocniczych, do opracowania pewnych problemów. Organizuje raczej badania, zlecając opracowanie pewnych zagadnień odpowiednim uczonym w całej Polsce i nadesłane rękopisy wysyła do druku".

Artykuł kończy się charakterystycznym cytatem z „Kuriera Warszawskiego", który w pochlebnych słowach podkreśla znaczenie działalności Instytutu Bałtyckiego dla sprawy morza i Pomorza polskiego.

Ustawodawstwo gospodarcze

Warszawa, 17. 12. (PAT.) Ukazał się Nr. 91 Dziennika Ustaw R. P. z datą 15 grudnia rb. Opublikowano w nim m. in. następujące rozporządzenia o charakterze gospodarczym:

rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 grudnia rb. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia między Polską a Szwajcarią w formie wymiany not z dn. 28 października rb., dotyczących wzajemnego udzielenia kontyngentu na tkaniny wełniane i plecionki do kapeluszy (poz. 633);

rozp. Rady Ministrów z dnia 12 grudnia rb. o zasadach podziału nadwyżki kontyngentu wewnętrznego cukru (poz. 634);

rozp. ministra Skarbu z dn. 21 listopada rb., wydane w porozumieniu z ministrami: Przem. i Handlu oraz Rolnictwa i R. P. o uzupełnieniu taryfy celnej wywozowej (poz. 635);

rozp. ministra Skarbu z dn. 14 grudnia rb., wydane w porozumieniu z ministrami: Rolnictwa i R. R. oraz Przem. i Handlu o rejonach produkcji oraz o kontyngencie wewnętrznym i zapasie cukru na okres kampanijny 1937/38 (poz. 636);

rozp. ministra Skarbu z dn. 15 grudnia rb. wydane w porozumieniu z ministrami: Przem. i Handlu oraz Rolnictwa i R. R. o uchyleniu rozporządzenia z dnia 31 lipca 1935 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie zbóż strączkowych, nasion oleistych, produktów przemiału, grochu polerowanego i słodu (poz. 637).

Wiadomości sportowe

PIĘKNA INICJATYWA OKRĘG. URZĘDU WF i PW W KRAKOWIE.

Od paru lat okręgowy Urząd WF i PW w Krakowie prowadzi akcję **wychowania fizycznego dla robotnic** na terenie fabryk.

WF prowadzone jest w kilku fabrykach w postaci **10-minutowych ćwiczeń**, wykonywanych w czasie przerw w pracy. Jeśli przerwy te z powodu trudności technicznych nie mogą być w niektórych fabrykach zastosowane, wówczas ćwiczenia dla robotnic prowadzone są w godzinach wieczornych w różnych punktach miasta.

Wykwalifikowane instruktorki prowadzą takie ćwiczenia, które dają najwięcej pożytku i przyjemności robotnicom, a więc: **gimnastykę**, gry i zabawy oraz pływanie w **krytym** basenie YMCA.

Ponadto Okręgowy Urząd WF i PW. organizuje dla robotnic **obozy letnie i zimowe**. W sezonie bieżącym zorganizowany **zostanie 10-dniowy kurs wypoczynkowo - narciarski w Zakopanem.**

PORAŻKA BELGIJSKICH BOKSERÓW W NIEMCZECH.

W Darmstadcie rozegrany został **mecz bokserski** pomiędzy drużyną brukselską Red-Star a reprezentacją południowo - **zachodnich** Niemiec.

Zwyciężyła drużyna niemiecka w **stosunku** 9:7.

ZWYCIĘSKIE TOURNEE OLIMPIJCZYKA CSIKA PO SZWECJI.

Przy kompletnie **wyprzedanej widowni,** startował w **Sztokholmie** na basenie **krytym** znakomity **pływak węgierski Csik**, wygrywając bieg na 100 m. stylem dowolnym w czasie **58,2 sek.**

Na tych samych zawodach **zawodnik** szwedzki **Carleson** ustanowił nowy **rekord** krajowy w pływaniu na 100 m. **stylem** grzbietowym, uzyskując wynik **1:09,4 sek.**

MISTRZ ŚWIATA BIJE MISTRZA EUROPY.

W Paryskim Pałacu Sportowym **rozegrany** został **mecz bokserski o mistrzostwo świata wagi muszej** pomiędzy obecnym mistrzem Francuzem **Valentin Angelmann** a mistrzem Europy **Austriakiem Weisem.** Zwyciężył Angelmann na punkty po 15-to minutowej walce, mając dość **wyraźną przewagę** nad przeciwnikiem.

SENSACJE HOKEJOWE.

W hokejowych zawodach o mistrzostwo Szwajcarii HC Davos, pokonał niespodziewanie mistrza Szwajcarii SC Zuerich **7:1** (2:0, 5:0, 0:1).

W Bazylei Ferencvaros z Budapesztu **pokonał reprezentację miasta 2:1 (1:0, 1:1, 0:0).**

W St. Moritz **zurychski Grasshoppers pokonał St. Moritz 2:0 (1:0, 0:0, 1:0).**

Tabela loterii

z dnia 17 grudnia

GŁÓWNE WYGRANE

10.000 Zł na nry: 3970 189864.

5.000 Zł na nry: 287 7415 68505 172016.

2.000 Zł na nry: 112565 95794 139473 157390 152713 189889.

1.000 Zł na nry: 18848 103191 106148 117958.

500 Zł na nry: 63840 72036 78183 117062 123141 139389 184297.

400 Zł na nry: 3840 7204 19717 22807 26415 40040 67557 67952 79155 87212 92530 134764 145486 154220 158960 162155 189074.

300 Zł na nry: 3777 4215 5479 33590 37045 47697 47495 53028 56176 60776 73356 108926 116017 124900 124121 143772 155279 166617 178089 182217 190206.

250 Zł na nry: 1029 1100 3536 41436 14752 18153 23058 26024 26137 35393 39134 43534 44185 47009 48234 53789 54185 56078 58961 60849 63404 64623 68960 70849 71964 79918 84037 89225 89966 92467 92588 93107 94035 98046 99159 101716 107572 111139 126866 129805 157579 162808 163446 164876 170924 176064 178065 181673 189557.

Wygrane po 200 zł.

296 303 412 1631 724 821 988 2225 51 62 546 755 3534 728 4394 676 726 974 5603 13 813 6131 41 244 370 559 7004 174 255 71 399 632 8027 275 9288 436 612 32

10038 161 244 11139 513 12014 261 557 933 13009 110 265 51[illegible] 298 14148 446 538 712 15125 54 361 482 767 16217 53 340 90 459 17025 38 54 420 593 675 802 18219 560 19609

20326 95 865 73 21212 637 829 22160 401 23346 501 24646 714 84 888 25969 80 26611 73 27050 238 54 528 833 28375 29549 739

30227 58 31066 229 54 363 453 796 831 32167 33066 689 774 34157 486 590 802 35965 36144 357 541 37089 337

38151 39366 666 83 752

40853 41115 939 84 42152 216 358 97 670 967 43776 44091 770 45269 46001 193 539 820 47187 392 562 48042 224 71 311 575 683 49267 465 549 613 74 954

50018 19 283 98 413 51458 530 53388 434 76 880 54189 735 883 55105 71 56686 905 95 57802 58438 836 77 59169 306 875

60221 69 597 996 61257 329 917 92 62003 814 63240 713 989 64970 66671 871 926 67658 68040 390 734 974 82 69236 537 [illegible]

80487 546 813 81207 468 755 82968 84028 179 216 530 85539 87352 757 89283 333 571

90021 382 413 879 91039 530 831 88 92067 203 850 991 93214 688 94097 518 904 57 96579 925 97184 267 99384 612 21 946

100507 58 101600 55 730 824 102603 103181 425 628 104353 105160 637 106640 63 846 107648 108132 582 651 774 109132 435 44 565 77 760 807

70186 576 71064 124 58 960 72839 84 73012 167 521 989 74103 415 48 75386 553 976 99

76139 336 750 932 71 77875 78207 532 711 991

110831 111306 7 22 112866 69 113059 294 845 909

114042 63 503 939 115331 116121 32 406 117307 86 526 119005 391 816

120193 453 607 986 121974 122236 496 576 123317 463 626 57 125311 126100 548 867 127111 267 335 446 632 79 725 862 74 128285 129111 388 616 713

130339 634 838 131206 568 93 132245 134076 219 656 135184 245 514 610 136094 247 399 824 137192 244 509 746 959 138691 903 139201 653 734

140034 172 142448 701 143635 144081 482 589 772 806 96 145243 532 929 34 42 146414 652 721 48 926 45 74 147120 148624 84 149340

150101 278 324 68 571 706 151036 688 152631 55 72 153398 542 726 834 154781 155002 156126 533 157013 158338 159381

161005 366 162081 524 799 845 163336 164384 433 165624 709 166080 514 62 168520 910 169672 809 42 923 48

170167 822 978 171082 358 172131 376 8 982 173382 785 174737 62 978 80 175042 161 427 558 176522 839 935 177491 752 839 906 179023 392 683

180163 621 120 182200 183061 846 50 184755 185430 695 910 186200 746 187074 810 188015 36 292 374 465 82 535 853 189215 506

190160 204 67 345 37 451 60 842 191346 553 192120 583 193591 194243 809 953

Wygrane po 50 zł.

136 212 324 27 662 97 828 1029 120 2298 467 773 3338 491 969 4018 339 584 648 5170 567 6178 580 678 910 7296 303 892 914 52 71 8483 624 9665 80

10452 11340 539 732 12042 320 412 617 772 861 13034 288 420 543 44 744 930 14178 759 15401 633 817 16544 17832 927 18014 225 628 965 72 19799

20006 418 790 908 94 21320 587 703 812 94 998 22422 839 939 23222 96 331 841 83 24198 357 708 70 83 847 972 25506 726 55 26202 37 626 81 907 27173 255 700 906 28638 29055 393 849 66 913

30086 727 31116 894 968 32191 273 611 53 936 60 65 33389 657 748 955 34433 661

35207 392 26520 79 664 703 934 37089 263 404 283

38780 864 39135 415 40012 231 617 833 974 41282 403 42372 576 759 43311 432 79 917 44047 331 566 660 62 45113 810 55 48808 22 47122 316 40 548 48035 117 254 600 49137

50185 88 320 26 405 587 851 939 51045 436 522 52370 535 718 869 53124 266 402 54041 258 68 469 658 55938 89 56074 995 57174 718 51 824 53 974 77 58140 413 90 742 823 58 901 78 59127 210 857

60655 942 78 61288 382 699 62226 308 465 587 648 55 873 63381 413 698 64060 303 93 430 568 707 65314 602 13 64 837 66015 314 453 738 67495 826 68101 13 70 542 649 69093 339 630 751 884

70064 120 71550 676 72014 405 694 876 903 29 73321 42 518 629 74120 705 839 45 88 93 75002 89 402 37 87 785 76989 77363 581 78193 309 79099 169 369 74 647

80245 309 581 81781 870 926 82385 604 702 83209 454 774 84344 699 919 73 85027 59 90 339 525 86635 44 818 40 968 87119 210 408 903 88453 89741 94 826

90124 217 684 986 92053 149 216 441 554 897 93897 913 94 94299 715 75 909 95653 910 96078 195 97366 629 99420 882

100829 56 101226 307 529 36 713 102152 77 720 833 103372 97 489 779 866 937 104434 511 105316 552 728 926 106203 310 23 974 107526 730 108304 422 530 99 845 29 109053 412 580 648

110468 665 948 111214 628 50 741 889 112697 713 113097 251 343 449 526 72 114394 425 835 115026 51 378 116166 117047 93 538 61 696 815 949 118076 444 119377 666

120365 452 676 750 71 121122 264 423 573 85 801 122096 126 25 304 505 794 856 123637 124057 172 268 863 68 125226 95 355 415 126024 91 184 302 456 654 127179 88 322 424 29 539 61 76 868 927 128486 129125 358 64

130158 205 428 710 131640 878 132182 257 442 508 600 133079 198 553 73 134051 69 208 23 395 416 135513 88 702 72 850 136186 255 375 989 137838 138174 615 88 139341 447

140346 563 634 141090 164 344 495 142306 484 570 820 79 915 143070 115 327 468 93 625 144464 622 145311 406 87 701 147830 148033 622 942 149072 191 355 93 572 734 804 28

150181 151022 220 851 152131 312 760 951 2 153122 47 222 414 476 692 76 541 694 154046 202 73 790 858 94 155069 963 156282 716 841 157517 707 987 158002 214 882 927 159289 379 404

160085 314 414 52 537 161072 162041 171 214 481 163120 80 92 236 600 5 931 78 164308 734 947 50 165014 32 318 829 98 992 166069 948 51 167277 364 168172 346 640 57 169358 463 607 741 999

170385 473 171377 901 172228 337 535 655 173230 326 603 53 896 174085 242 304 402 13 711 91 175855 176127 642 177088 167 384 872 970 178532 43 82 97 168 327 406 809 77 960 179044 437 89 566 93 951

180041 259 182061 983 183147 529 632 761 978 184013 227 530 67 91 624 78 99 739 185103 60 529 52 70 767 91 186119 187188 878 188335 730 912 189594 663

190136 206 491 665 853 191371 494 530 643 912 192521 99 748 854 193197 310 94 496 194036 173 320 56 603 72 708

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł

22 852 1111 326 923 2004 62 3179 330 4363 50067 453 961 60071 583 7222 409 80068 333 830 9596

10281 405 11067 12192 329 885 13219 14239 15320 16192 17033

21377 22431 46 93 23027 24344 595 757 25124 272 26502 27258 64 93 450 941 28737 29163 812 993

30712 31019 32359 33081 34493 35408 89 834 36264 37398 449 38196 39215 57 605 919 27

40653 709 91 41663 796 875 42738 43112 313 452 701 44101 45319 493 46188 571 47720 48469 49771

50354 915 51322 416 53106 23 83 488 704 54617 700 55211 572 58641 709 59604

60828 61724 62307 448 518 63066 64749 65893 66440 67680 68191 367 69695

70285 442 533 879 71113 98 840 73541 875 943 74951 78239 943 79038 853

80026 344 799 926 32 81119 245 861 914 82689 83391 874 84484 629 85246 418 935 86306 856 87318 88642 89075 375 83 659

90407 93133 755 94993 95536 621 96437 528 717 97618 99299 444

100423 946 103009 158 340 975 104573 105679 944 106044 971 107423 70 606 14 702 971 108713 109133

110158 332 111604 758 112235 853 113300 422 910 114208 885 118443 683

120067 646 933 121390 786 912 122108 99 702 72 881 123316 531 747 124283 670 80 756 125278 126319 127149 128803 905

130035 357 423 576 979 131879 132463 957 133032 250 518 134463 948 135085 136801 137093 138030 139430

140473 142985 143812 144225 847 145101 679 146000 150 924 147168 528

151339 153144 158130 159647 717

160269 161410 163665 164708 165248 899 168442 169220

170377 173073 531 174490 175517 176460 177252 178044 732 179129 543 808

180602 787 181704 182978 183840 97 185872 187501 910 99 188538 189078 819

190617 191070 568 192652 4 771 193123

Wygrane po 50 zł

519 1065 142 503 2679 987 3246 492 653 75 5210 861 7145 222 513 804 8054 9125

11531 12377 705 13641 14121 592 15009 484 16054 869 17601 808 18363

20502 30 21244 23033 6 24408 629 789 25439 877 26163 91 27845 28116 836 29220 304 23 62 783 894

30253 95 547 58 641 32000 34164 497 35171 311 960 36495 532 37457 38397 790 39077 708 880

40073 41474 849 42609 93 824 43071 565 675 44295 45085 722 46386 47058 48164 365 49050 663 50478 930 51594 52553 53452 515 54842 968 55129 56503 57406 567 753 994 58815 59245 424 990

60516 61463 714 63325 490 64965 65216 335 588 67436 68566 814 75 69260 589 604 728

70448 614 843 71116 669 859 72569 73314 705 883 74073 75183 957 76121 33 396 608 23 842 79355 795 78037 57 164 368 669 751 79412 865

80005 880 992 81238 82660 787 83634 924 84056 7 272 85019 282 351 566 86395 87350 89 88190 538 89017 359 700

90401 45 502 33 91056 195 518 92255 572 93228 63 94361 640 95909 67 96525 833 98485 582 609

100097 981 102633 103009 104060 496 105826 106700 107420 563 109084 364

110015 409 112481 113863 114803 92 115500 116251 333 606 117296 119199 264

120671 911 123477 737 807 60 124234 125030 201 24 126568 127462 128775 833 916

130724 131027 491 132517 720 827 133024 38 134020 727 135648 781 136333 630 138067 493 139679

140387 806 91 141158 142016 55 885 143738 144025 851 145378 146031 846 147008 162 148789 149093

150211 462 151424 153311 403 154447 156196 757 157982 383 159208 807 982

160049 292 446 161226 162812 163622 164191 633 165251 63 167095 168567 852 966 169494 528 820

170668 171582 172019 104 173031 57 541 174746 870 943 175482 176191 178148 308 422 179582 810

180702 181573 916 49 182632 98 183143 184668 844 185097 186961 187594 188245 865 189779

190649 83 816 192677 193757 194233 403 936

Od naszych korespondentów

Jak wygląda w Wąbrzeźnie gwiazdka w okresie przedświątecznym?

(Od naszego specjalnego korespondenta objazdowego). **Wąbrzeźno**, w grudniu.

Wąbrzeźno należy do rzędu miasteczek pomorskich, w których życie handlowe zawsze biło żywym pulsem. Że dziś jest inaczej, długoby o tym pisać. Przecież nie można powiedzieć, że wszystko stracone, że nadzieja nawet przepadła. Przeprowadziliśmy rozmowy z najwybitniejszymi przedstawicielami tutejszego życia gospodarczego i szeregiem wrażeń, wyniesionymi z tego miasta, podzielić się trzeba z czytającą publicznością. Bo objawy tu zaobserwowane są typowe. Tak jest w Wąbrzeźnie, tak jest w Brodnicy, w Golubiu, czy Kowalewie.

Okres przedgwiazdkowy! Dla kupców jest to okres żniw w dobie koniunktury. A jak jest dziś?

Bylibyśmy w niezgodzie z istotnym stanem rzeczy, gdybyśmy powiedzieli, że wszystko jak w bajce, że składy klientelą nabite, że obroty wielkie, że kupcy zapracowują się po łokcie. Nie, cisza na gospodarczym froncie! Ten i ów pociesza się, że przecież do świąt jeszcze kilka dni. A publiczność tak lubi odkładać na ostatnią godzinę. Ach ta publiczność! Właściwie, ach ta waluta!

P. Hoffmann, właściciel składu delikatesów i towarów kolonialnych mówi:

— Widzi pan redaktor, ruch normalny, wcale nie widać, że święta za pasem. W roku ubiegłym o tym samym czasie mieliśmy obrót o jakie 20 proc. większy.

— A jakie towary, jak się mówi „odchodzą" najwięcej?

— Oczywiście najtańsze, właściwie artykuły najniezbędniejszej potrzeby.

— A bakalie, a cukry i cukierki, a te wszystkie smakołyki, co tak łaskoczą podniebienie i nadwerężają kieszeń? — zasypuję pytaniami.

— Na to musimy jeszcze poczekać.

Istotnie w składzie wszystkiego poddostatkiem, wszystko się naprasza oczom klienta. A klient wziął na cierpliwość.

P. Hoffmann nie skarży się; jest to zbyt nowoczesny kupiec, z młodszego pokolenia kupców, dla których koniunktura nie jest rzeczą przypadku lecz usilnej pracy, przedsiębiorczości i żmysłu kupieckiego. Wystarczy wejść do składu, a jego zaopatrzenie w wyborowy towar, kliniczna wprost czystość dokoła, sposób podania towaru i obsługi są bez przesady wielkomiejskie, zachodnio-europejskie. Oto tajemnica powodzenia. Bo powiedział mi kiedyś doświadczony kupiec: Proszę pana, klien sam może być brudny jak siedem grzechów głównych, ale lubi gdy towar nabywa w składzie, utrzymanym pod względem sanitarnym na poziomie kulturalnym.

Wstępuję do p. **Franciszka Kwaśnego.** Skład zaopatrzony w rowery, łyżwy, saneczki itp.

— Jak pan ocenia sytuację? — zadaję pytanie.

— Klientela nie dopisała, bo i zima jest łagodna. Jeśli mi ktoś przed Bożym Narodzeniem nie kupi czy to łyżew, czy to sanek, to później nie ma mowy. Najlepszym rokiem był rok 1934. Ubiegły sezon był słaby a i ten pod względem obrotów będzie lichy. Narzekać nie narzekam, bo cóż to pomoże. W życiu różnie bywa, raz tak a znów inaczej. Optymizm p. Fr. Kwaśnego nie jest sztuczny. Jest to również kupiec z młodej generacji, który pracą toruje sobie lepszą przyszłość.

A jak w drogerii? Na ten temat mówi p. **Kazimierz Stienss:**

— Trudno już dziś powiedzieć coś pewnego o bieżącym sezonie. Zarówno w mojej branży, jak i w innych odczuwać się daje zmniejszenie obrotów o jakie 25 proc. w porównaniu z ubiegłym rokiem.

— A jakie trudności napotyka branża pańska w bieżącym roku?

— Uważam, że największą naszą bolączką jest podatek dochodowy, nie dlatego, żebyśmy płacić nie chcieli, ale dlatego, że tegoroczny jego wymiar, przy tym samym obrocie jest o 60 proc. wyższy.

W kolonialce **p. Andrzeja Nasta.** Jest to jeden z najstarszych składów kolonialnych w Wąbrzeźnie.

— Panie, kiedy tak będzie rychtyk z naszymi interesami? — pyta mię żartobliwie właściciel.

— Właśnie chciałem się od pana dowiedzieć. Jakżeż więc okres przedgwiazdkowy?

— Do dzisiaj nic. Spokój. Może się ruszy pod nowy rok, bo gwiazdka jest zawsze przy końcu miesiąca, więc kupiec musi dawać na kredyt, bo ludzie nie mają pieniędzy.

Właściciel firmy **„Donatol" p. Wietrzyński** (hurtownia wyrobów farmaceutycznych i kosmetycznych) powiada, że w jego branży okres gwiazdkowy się skończył, bowiem detaliści co mieli zamówić na święta, to już zamówili.

— A jak wygląda sytuacja?

— Dziękuję, nie mogę narzekać, powiem nawet że obrotowo rok bieżący lepszy był od ubiegłego. Utrudnienia i pewne niedogodności mamy w dziedzinie dewizowej. Przekazałem pieniądze na towar, a one utknęły gdzieś po drodze.

— A pod względem stosunków skarbowych?

— Muszę z uznaniem powiedzieć, — mówi p. Wietrzyński, — że skarżyć się nie miałem powodu, gdyż książki zostały uznane jako prawidłowo prowadzone, a badanie ksiąg odbyło się w sposób grzeczny i taktowny.

Oto garść aktualnych wrażeń z Wąbrzeźna. Nie wysnuwam żadnych wniosków, gdyż one narzucają się same przez się: Nie jest zbyt dobrze, ale nie jest zbyt źle. Od nas, w wielu wypadkach zależy, ażeby było lepiej. A o tym, jak przeszły w Wąbrzeźnie i święta i gwiazdka — innym razem.

(hajot).

Poświęcenie nowowybudowanej elektrowni gdyńskiej

We środę w godzinach przedpołudniowych odbyło się **poświęcenie nowowybudowanej i będącej już od 2 tygodni w ruchu elektrowni gdyńskiej.**

Na uroczystość, która miała charakter ściśle wewnętrzny przybyli członkowie **rady nadzorczej i zarządu Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek"** ze starostą krajowym p. Wincentym **Łąckim** na czele. Obecny był poza tym delegat ambasady angielskiej z Warszawy.

Aktu poświęceni dokonał ks. proboszcz **Priss** z Obłuża. Następnie uczestnicy zwiedzili zakład, po czym odbyło się śniadanie w „Ermitage'u".

Nowa elektrownia wybudowana została przez „Gródek" zgodnie z umową, zawartą w gm. m Gdyni w celu **odciążenia linii, doprowadzającej energię elektr. z zakł. w Gródku i Żurze.** Maksymalna jej moc wynosi **7.500 kilowatów** dzięki czemu w razie potrzeby elektrownia będzie w stanie pokryć, **całkowicie zapotrzebowanie Gdyni na prąd.** Jest to niezmiernie ważne na wypadek uszkodzenia linii doprowadzającej energię z odległych zakładów wodno - elektrycznych. W chwili obecnej zdolność produkcyjna nowej elektrowni jest wykorzystana w około 40 procentach.

Odezwa do obywatelstwa chełmżyńskiego

Ofiarność Szanownego Obywatelstwa okolicy i miasta umożliwiła nam przeszłej zimy uruchomienie bezpłatnej kuchni dla ubogich miasta Chełmży, z której codziennie odbierało około 500 osób swoje pożywienie.

Wobec zbliżającej się zimy spada na nas obowiązek przygotowania się do ponownej kampanii dożywiania naszych ubogich, przeto pozwalamy sobie śladem ubiegłych lat, zwrócić się do Szanownego Obywatelstwa okolicy i miasta z gorącą prośbą o łaskawe datki jak: ziemniaki, groch, fasola, żyto, pszenica, jęczmień, kapusta, brukiew, marchew, włoszczyzna, również z wdzięcznością przyjmujemy mięso, tłuszcze lub gotówkę.

Miasto bowiem same, mające przeszło 75 proc. mieszkańców robotników, wspierając całe setki ubogich innych kategorii, nie w możności akcji tej przeprowadzić bez pomocy Szanownego Obywatelstwa.

Żywimy nadzieję, że odezwa znajdzie przychylny oddźwięk wśród Szanownego Obywatelstwa okolicy i miasta, która już tylokrotnie wykazało swoją ofiarność dla biednych.

Łaskawe przesyłki prosimy zgłaszać w ratuszu, pokój nr. 15, gdzie kierownik tegoż referatu wskaże miejsce złądowania a gotówkę wpłacać na konto nr. 04916 w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Chełmży.

Chełmża, dnia 4 grudnia 1936 r.

(—) Barwicki, burmistrz.

(—) Brzeski, przewodniczący Miejskiej Komisji Opieki Społ.

Podgórz

— Baczność strażacy! W piątek dnia 18 bm. o godz. 15 odbędzie się pogrzeb śp. Adolfa Szulca, honorowego naczelnika Och. Straży Pożarnej. Zarząd Ochotniczej Straży Pożarnej prosi wszystkich druhów o gremialny udział w pogrzebie. Zbiórka druhów o godz. 14 w świetlicy strażackiej.

Z KARTY ŻAŁOBNEJ.

W ub. wtorek odprowadzono na wieczny spoczynek śp. Zofię Zawacką z domu Kraśnicką. Zmarła była żoną miejscowego kupca bławatów p. Zawackiego i liczyła lat 21. Pogrzeb odbył się na nowym cmentarzu w Toruniu przy ul. Wybickiego. W kondukcie pogrzebowym brały udział liczne rzesze obywatelstwa podgórskiego.

Zebranie Rady Gminnej Podgórz-wieś

W ub. poniedziałek, o godz. 16 w biurach gminnych odbyło się przy obecności wszystkich radnych zebranie Rady Gminnej poświęcona uchwaleniu budżetu na r. 1937-38. Zebraniu przewodniczył długoletni wójt p. Walerian Rutynowski, który na wstępie powitał obecnych, sekretarzował p. Cesarz, sekretarz gminy Podgórz-wieś. Na miejsce p. radnego Narzyńskiego który ustąpił p. wójt Rutynowski wprowadził w urzędowanie jako radnego p. Nikodema Pokrzywnickiego. Uchwalono jednogłośnie statut dodatku o podatku wyrównawczym. W czasie obrad nad preliminarzem budżetowym przybył na zebranie p. starosta Bruniewski, który zabierając głos bardzo obszernie omówił gospodarkę samorządu gminnego i dawał cenne wskazówki. Następnie zabierali głos prawie wszyscy radni dowodząc w bardzo obszernych przemówieniach, że żadnym sposobem nie będzie można budżetu zrównoważyć, gdyż gmina Podgórz wieś jest podmiejską gminą i nie jest w stanie być samowystarczalną, posiada bowiem dużą ilość bezrobotnych i biednych, a ludność gminy stanowią w 75 proc. małorolni, którzy z trudnością mogą rodziny swe wyżywić i utrzymać.

Jak z zestawionego budżetu wynika na opiekę społeczną wydatkuje gmina Podgórz wieś 10.522 zł z ogólnej sumy budżetowej 28.969 zł. Po tak długiej debacie uchwalono preliminarz budżetowy gminy Podgórz wieś na rok budżetowy 1937-36 w dochodach 12.453 rozchodach 28969; deficyt wynosi 16.516.

Chojnice

— Zarząd Miejski w Chojnicach ustąpił. Burzliwe posiedzenie Rady Miejskiej. Już od dłuższego czasu trwają w mieście naszym tarcia pomiędzy Radą Miejską a Zarządem Miasta. Skutkiem tego nie dawno ustąpił ze stanowiska ławnika p. dr. Piełowski, zaś na jednym z ostatnich posiedzeń Rada uchwaliła votum nieufności dla ławnika Mazurkiewicza.

Onegdaj odbyło się ponowne posiedzenie rady, które otworzył p. burmistrz Sieracki w obecności pp. wiceburmistrza, posła Stamma, ławników Mazurkiewicza i Bączkowskiego oraz 21 radnych. Po załatwieniu szeregu punktów w przedmiocie usterek, ujawnionych podczas rewizji w Zarządzie Miejskim, przystąpiono do „wyjaśnień Zarządu w sprawie budowy gimnazjum kupieckiego, wydzierżawienia stacji benzynowej (na pl. Jerzego) i odszkodowania za ogród przy ul. Angowickiej (sekretarzowi miejskiemu Trzebiatowskiemu)". Radny Wieman zgłasza do tego punktu wniosek formalny o odroczenie sprawy z powodu nie przygotowania jej przez komisję przygotowawczą.

W tym momencie wstaje oburzony wiceburmistrz, poseł Stamm i oświadcza, że „dla niego i Zarządu Miejskiego jest w tych warunkach dalsza współpraca niemożliwa". Wobec tego zgłasza ustąpienie swoje oraz ławników Mazurkiewicza i Bączkowskiego. Natychmiast też wymienieni opuszczają salę obrad wśród oklasków pojedyńczych radnych.

Dalsze obrady odbyły się w atmosferze podniecenia. Wniosek radnego Wiemanna został większością głosów przyjęty.

— Tragiczny wypoczynek adwokata. Miejscowy adwokat Szulc uległ podczas wypoczynku zimowego w Zakopanem tragicznemu wypadkowi. Mianowicie podczas jazdy nartami upadł tak nieszczęśliwie, że złamał sobie prawe przedramię. Adw. Szulc po zaopatrzeniu go przez lekarza powrócił do Choinic, gdzie poddał się dalszemu leczeniu.

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE.

Śp. dr. Teofil Żegarski

W szpitalu miejskim w Babim Dole (pod Gdynią) zmarł na zapalenie płuc, przeżywszy 52 lata, **dyrektor i założyciel gimnazjum w Orłowie Morskim, śp. dr. Teofil Żegarski.** Zmarły był w pierwszych latach niepodległości **organizatorem szkolnictwa polskiego na Pomorzu i na terenie Wolnego Miasta Gdańska,** po czym zajmował stanowisko kuratora okręgu szkolnego w Brześciu nad Bugiem oraz wizytatora szkół średnich.

Śp. Selma Żelazna

Wieść o śmierci śp. Selmy Żelaznej napełniła serca nasze wielkim bólem i szczerym smutkiem. Odeszła od nas na zawsze istota młoda, szlachetna, dzielna, w kwiecie wieku i w pełni rozwoju.

Śp. Selma Żelazna swe dzieciństwo i lata szkolne spędziła w Toruniu, gdzie ukończyła gimnazjum, następnie studiowała chemię na uniwersytecie w Poznaniu i Wilnie by wreszcie rozpocząć samodzielną pracę w umiłowanym przez się zawodzie w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy.

Jej inteligencja, zapał, pracowitość, wreszcie nieprzeparty urok osobisty jednały Jej serca ludzkie i w murach szkolnych, i na ławie uniwersyteckiej, i wśród tych wszystkich, którzy się z Nią znali.

Mądra i szlachetna, dobra i życzliwa, zawsze pogodna, pełna entuzjazmu i radości życia, prosta a subtelna — taką pozostaniesz na zawsze w sercach naszych, Salu — jako wzór piękny kobiety - człowieka!

Cześć Jej świetlanej pamięci!

Starsza koleżanka.

Sześćsettysięczny radioabonent

W dniu 19 bm. o godz. 11,-ej nastąpi w studio Rozgłośni Pomorskiej uroczyste wręczenie upominku 600-tysięcznemu abonentowi Polskiego Radia, Walerianowi Bagnuckiemu ze Skarszew.

W uroczystości tej, w czasie której zostanie nadana okolicznościowa audycja, wezmą udział przedstawiciele władz państwowych, samorządowych, wojska oraz organizacyj społecznych.

Zakład Ossolińskich na biblioteki żołnierskie w Bydgoszczy

Wśród licznych darów złożonych na biblioteki żołnierskie w Bydgoszczy, znajduje się również — jak informuje nas Koło lokalne Polskiego Białego Krzyża — hojny dar **Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie w postaci 131 książek.** Ofiarowane książki zasilą bydgoskie biblioteki żołnierskie.

Przy okazji tej zanotować należy hojne dary dla bibliotek żołnierskich złożone przez p. **Halinę Bebenkowską** w Bydgoszczy (160 książek), **Klub Polski** (16 książek) i p. **Skroczyńską** (9 książek).

Kurs kierowców samochod. dla amatorów i zawodowców

Doceniając ważność motoryzacji kraju — Związek Oficerów W. P. w st. sp. Okręgu VIII-go Pomorskiego zamierza uruchomić specjalne kursa dla kierowców samochodowych zespołowo i indywidualnie. Kursy te zostaną zorganizowane na bardzo dogodnych warunkach w poszczególnych ośrodkach Pomorza, w miarę napływu kandydatów. Bliższych informacji udziela sekretariat Związku w Toruniu, Dom Społeczny II p., pokój 90. Zamiejscowym udziela się informacji pisemnie za nadesłaniem znaczka pocztowego 0,25 zł.

Od Redakcji

Autorem artykułów zamieszczanych przez nas w kilku kolejnych numerach p. t. „Siła gospodarcza niemczyzny na Pomorzu" jest p. Tadeusz Kowalak, a nie jak błędnie podano Stanisław Kowalik.

Giełdy

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ z dnia 17 grudnia 1936 r.

Dewizy

Belgia 89,65—89,83—89,47; Berlin 212,36—212,78—211,94; Gdańsk 100,20—99,80; Amsterdam 289,70—290,40—289,00; Kopenhaga 116,50—116,79—116.21; Londyn 26,09—26,16—26,00; Nowy Jork czeki 5,31¾—5,29¼; kabel 5,30¾—5,32—5,29½; Oslo 131,10—131,43—130,77; Paryż 24,80—24.86—24.74; Praga 18,70—18,75—18,65; Sztokholm 134,55—134.88—134.22; Żurych 121,90—122,20—121,60; Wiedeń 99,20—98,80; Mediolan 28.10—27.90; Helsinki 11,55—11,49; Montreal 5,31½—5,29.

Tendencja mocniejsza.

Waluty

Belgi belg. 89,83—39,40; dol. am. 5,31—5,28; dol. kanad. 5,30½—5,27½; flor. hol. 290,40—288,70; fr. franc. 24,86—24,72; fr. szw. 122,20—121,40; funty ang. 26,16—26,00; guld. gd. 100,20—99,80; kor. czesk. 17,90—17.50; kor. dun. 116,79—116,95; kor. norw. 131,43—130.45; kor. szw. 134,88—133,90; liry wł. 25,10—24,60; marki fin. 11,55—11,00; marki niem. 123,00—118.00; szyl. austr. 96,00—95,00; marki niem-sr. 132,00—127.00.

Akcje

Bank Polski 106,50; Cukier 28,00—28,25; Lilpop 13,50; Ostrowiec 25,25; Starachowice 32,75.

Tendencja mocniejsza.

Papiery wartościowe

3 proc. inw. 1-sza em. nienotowana, serie 1-szej em. 82,50; 3 proc. poż. inw. 2-ga em. 65,00 serie 80,00; 6 proc. dol. 62,38; 7 proc. stabil. 458,50—458,50 ost. dr. kupon 86,89; 4 i pół proc. ziemskie seria 5-ta 47,50—48,00; 5 proc. Warsz. Stare 55,75; 5 proc. Warsz. Nowe 53,00—53,50—53,28; 6 proc. obl. Warszawy 6-ta em. 50,00—59,75.

Tendecja dla pożyczek i listów nieco mocniejsza.

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY

Pogoda o zachmurzeniu zmiennym z przelotnymi opadami. Temperatura kilka stopni powyżej zera. Umiarkowane wiatry południowo-zachodnie i południowe.

KALENDARZYK.

Piątek, 18. 12.: Gracjana
Sobota, 19. 12.: Dariusza
Niedziela, 20. 12.: Teofila i Zenona

STAN WODY W WIŚLE

Stan wody w Wiśle wynosił dnia 17 grudnia br. o godzinie 7 rano (w nawiasach stan z dnia poprzedniego): Kraków — 2,58 (2,73); Zawichost + 1,52 (1,40); Warszawa + 1,16 (1,16); Płock + 1,03 (1,03); Toruń + 1,16 (1,16); Fordon + 1,10 (1,14); Chełmno + 1,03 (1,07); Grudziądz + 1,20 (1,24); Korzeniewo + 1,32 (1,35); Piekło + 0,68 (0,71); Tczew + 0,66 (0,70); Einlage + 2,18 (2,20); Schiewenhorst + 2,36 (2,28).

Temperatura wody w Wiśle 0,7 (0,7).

Dzień w Bydgoszczy

Piątek, dnia 18 grudnia

Gawędy na dowolny temat

Bńdgoszcz nie jest Nowym Jorkiem, ani niestety nawet skromną chociażby sobie ruchliwą stolicą wojewódzką, (powiedzmy oględnie — chwilowo) a jednak jako miasto w każdym bądź razie niemałe — działa trochę człowiekowi na nerwy. Nie jestem emerytem, pracuję intensywnie (tak przynajmniej sądzę), to też mi chyba nikt za złe nie weźmie, że od czasu do czasu lubię siąść gdzieś w kąciku w kawiarni i dla odmiany — zagłębić się w gazety. Przy tym mam tylko jedno pragnienie: odrobinkę ciszy.

Nie zważam wówczas na smak kawy, nie przejmuję się ceną „pół czarne", słowem — gwiżdżę na wszystko. Pragnę tylko jednego: ciszy — i nic więcej.

Specjalnie unikam w takich chwilach kawiarń dużych. Ostatnio wyszukałem sobie kawiarnię bardzo przyzwoitą: nie za wielką, nie zamałą, położoną w dobrym punkcie, zaopatrzoną w dużą ilość dobrych gazet — krótko mówiąc — idealną dla mych celów. Zamawiam tradycyjną kawę, biorę kilka gazet, zaczynam czytać... i w tej samej chwili zaczyna też szlag mnie trafiać.

Dopiero co przejrzałem komunikaty z walk w Hiszpanii, zerknąłem do jakiegoś ciekawszego opisu powodów abdykacji Edwarda VIII — gdy w tym rozległ się przeraźliwy syk aparatu do parzenia kawy. Uspokoiłem nerwy, skupiłem się na ciekawej postaci ks. Windsoru, gdy znowu ze skupienia wyrwał mnie zgiełk jednej z bufetowych, mieszającej... łyżeczki, łyżki, noże i widelce.

Pozostałą godzinkę wypełniły nagłe i głośne wejścia nowych gości, momenty wyjścia starych gości i okrzyki pierwszych i drugich.

A pragnąłem tak mało: tylko chwili ciszy przy pół czarnej... (Czek.)

Z miasta

— **Osobiste.** P. starosta powiatowy i grodzki Julian Suski rozpoczął kilkudniowy urlop wypoczynkowy. P. starostę Suskiego zastępuje p. wicestarosta mgr. Robakowski.

— **W dalszym ciągu na oświatę żołnierza złożyli:** PP. prezydent Barciszewski 10 zł., wicestarosta Robakowski 5 zł., wicedyrektor Siemianowski 3 zł., inż. Albert 1,50 zł., płk. Skroczyński 2 zł., dr. J. Czajkowski 2 zł., nadinspektor Dunin - Wąsowicz 2 zł., dr. Obarski Stefan 2 zł., Stanisławostwo Rolbiescy 10 zł., adwokat Trzciński 1,50 zł., L. Stenzel 1,50 zł., dr. Mackiewicz 2 zł., mgr. Batycki 1,50 zł., Władysława Gierowa 2 zł., por. Włodkowski 1 zł., inż. Lechowski 5 zł., dr. Klikowicz 1,50 zł., dr. Kaszyński 1,50 zł., lek. dentysta Tomczyk 1 zł., adw. Madaliński 2,50 zł., prof. Sygnarski 1 zł., płk. Zachar 2 zł., dyrekcja Teatru Miejskiego 5 zł., Bagniewski Franciszek 1 zł., Nowkuński Józef 10 zł., F-ma Scheibler i Grohman 5 zł., dr. Kantak 3 zł., mgr. Pakosz 1 zł.

Wszystkim ofiarodawcom składa Zarząd Polskiego Białego Krzyża gorące podziękowanie.

— **Zuchwałe włamanie do ochronki.** W rzędzie licznych kradzieży i włamań w Bydgoszczy, jakie rejestrują codziennie kroniki policyjne, zanotować należy zuchwałe włamanie do ochronki SS. św. Wojciecha przy ul. Płockiej w Bydgoszczy. Nieznani złoczyńcy wtargnęli do śpiżarni, którą opróżnili doszczętnie. Wartość wiktuałów, które padły łupem czelnych złodziei, ocenia się na przeszło 100 zł.

— **Włamanie mieszkaniowe.** Znaczny łup dostał się w ręce złodziei, którzy w dniu wczorajszym włamali się do mieszkania p. Teodora Nawrota przy ul. Osada 12 w Bydgoszczy. Skradziona garderoba i bielizna przedstawiają wartość około 400 zł.

— **Pod kołami tramwaju.** Na ul. Mostowej dostał się przedwczoraj pod koła tramwaju jadący na rowerze 25-letni Brunon Hass. Na szczęście rowerzysta wyszedł z opresji stosunkowo szczęśliwie, nie doznając poważniejszych obrażeń.

— **Przez dach do „sezamu".** Niewyśledzeni do tej pory włamywacze dostali się przedwczorajszej nocy do zagrody dzierżawcy probostwa Tadeusza Koszuckiego w Dobrczu pod Bydgoszczą. Złodzieje poprzez dach wkradli się do śpichlerza, by „wytaszczyć" tą samą drogą kilka centnarów zboża.

Zebrania — Odczyty

— **Pomorski Okręgowy Związek Kolarski.** Roczne walne zebranie odbędzie się w nadchodzącą niedzielę 20 b.m. o godz. 10 w lokalu Miejskiego Ośrodka WF i PW. przy ul. Libelta 5.

— **KS ZS. Astoria.** Treningi bokserskie odbywają się stale w sali gimnazjum humanistycznego przy ul. Grodzkiej. W poniedziałek dla początkujących, w środy i piątki dla zaawansowanych i starszych. Czas trwania treningów od godz. 19 do 21.

Ze sportu

ZAWODY BOKSERSKIE ASTORIA — GOPLANIA

Niedzielne spotkanie bokserskie wyżej podanych drużyn wzbudziło wielkie zaciekawienie bydgoskiego świata sportowego. Drużyny wystąpią w następującym składzie: od wagi muszej do ciężkiej, na pierwszym miejscu Astoriacy:

Wypijewski — Łada I; Wojtkowiak — Łada II; Radomski II — Rogowski; Dorsz — Mrozowski; Radomski I — Pierard: Urbaniak — Lewandowski; Łukowski — Leśniak, Lutobarski — Zieliński.

Zawody odbędą się w niedzielę, w sali „Stara Gospoda" przy ul. Św. Trójcy. Początek o godz. 20.

Ocieplenie na wybrzeżu

Na wybrzeżu polskim nadal utrzymuje się wiatr południowy. Nastąpiło znaczne ocieplenie, przy czym opary mgieł nadal kłębią się nad Bałtykiem, utrudniając żeglugę. Temperatura morza utrzymuje się na 4 stopniach powyżej zera, natomiast zatoki puckiej na 0 stopniach.

Odkrycie pokładów syderytu

Częstochowa, 17. 12. (PAT.) We wsi Kuźnica Marianowa na gruntach włościańskich odkryto pokłady wysokowartościowej rudy — syderytu, nadającej się do wyrobu najlepszych gatunków stali. Złoża obejmują przestrzeń 3 km. kw. W związku z tym odkryciem przybył na miejsce naczelnik Okręgowego Urzędu Górniczego w Tarnowskich Górach w celu zbadania praktycznej możliwości eksploatacji nowoodkrytych pokładów. W razie uruchomienia kopalni znajdzie pracę kilkuset bezrobotnych górników.

Konsekracja nowego kościoła w Brzozie odbędzie się w niedzielę

Jak się dowiadujemy — uroczysta **konsekracja nowowybudowanego w powiecie bydgoskim kościoła katolickiego w Brzozie odbędzie się w nadchodzącą niedzielę dnia 20 grudnia r. b.**

Rada parafialna kościoła w Brzozie na podniosłą tę uroczystość serdecznie zaprasza wszystkich Dobrodziejów i czcigodnych Ofiarodawców, którzy do wybudowania świątyni się przyczynili.

Akt konsekracji kościoła odbędzie się w niedzielę o godzinie 10. Poświęcenia świątyni dokona dziekan bydgoski ks. kan. **Stepczyński.**

Czołowy klub bydgoski „Polonia" na nowej drodze rozwoju

Do sportowych klubów bydgoskich, które pracą swą, zdobytymi osiągnięciami, i pozycją w świecie sportowym zdołały skupić na sobie najwięcej zainteresowań społeczeństwa miejscowego — należy w pierwszym rzędzie BKS. **„Polonia".**

Od szeregu lat obywatelstwo Bydgoszczy a wśród niego nawet ci, którzy tylko sporadycznie interesują się sportem — **z żywem zaciekawieniem i życzliwością śledzą pracę „Polonii".** Klub ten przez szereg lat święcił triumfy, cieszył się rozgłosem, imponował sprawnością organizacyjną. **Ostatni rok spędzony w niezwykle ciężkich warunkach nie przyniósł tej liczby sukcesów, jakich życzyli by sobie wszyscy, nie mniej przy ogólnym zamknięciu rocznym „Polonia" wykazała się znacznym dorobkiem zarówno pod względem sportowym, jak i wewnętrzno-organizacyjnym.**

Okazało się to na rocznym walnym zebraniu członków i członkiń BKS „Polonia", odbytym w lokalu własnym przy ul. Jagiellońskiej 10. Zebranie to zgromadziło ub. środy znaczną liczbę członków. Obrady zagaił dotychczasowy prezes p. dyr. **Czajkowski,** oddając po krótkim przemówieniu wstępnym dalsze przewodnictwo p. dyr. **Żewickiemu.** Po odczytaniu protokółu z poprzednich obrad nastąpiły sprawozdania z działalności Zarządu, które wygłosili prezes dyrektor Czajkowski, sekretarz p. **Walendowski,** w zastępstwie kierownika sekcji piłki nożnej p. **Begnerowski,** kierownik sekcji lekkoatletycznej, gier sportowych, oraz secji sportów zimowych p. **Labenz,** kierownik sekcji bokserskiej p. **Joachimowski,** oraz skarbnik wiceprezes p. **Siwkowski** i w zastępstwie dyr. Tatarka — sprawozdanie z działalności sekcji kręglarskiej p. **Walendowski.**

Mimo szeregu zmian personalnych w gronie Zarządu praca klubu była sprawna. — **Klub liczy obecnie około 200 członków i 40 członkiń.** Największą ruchliwością odznaczyła się **sekcja lekkoatletyczna** — sekcja piłkarska nie zdołała zrealizować wszystkich swoich projektów. Obrót kasowy wyniósł ponad 21.000 zł.

Po krótkiej dyskusji, w której głos zabierali pp.: mgr. **Zakrzewski,** wiceprezes **Siwkowski, Rolewski, Wesoły, Walendowski i Jagielski** — udzielono ustępującemu zarządowi absolutorium.

W wyniku przeprowadzonych wyborów nowy Zarząd ukonstytuował się następująco: prezes — p. Siwkowski; I wiceprezes — dyr. Czajkowski; II wiceprezes — Golc Bernard; III wiceprezes — Kinderman; skarbnik — Włodarczyk; zast. — Latoś; sekretarz — Łukawski; zast. — Latoś; gospodarz — Śmigielski; zast. — Czajkowski; ławnicy — dr. Włodarczyk, Teodziecki. Komisję rewiz. tworzą dyr. Żewicki, Maks. Gill, Wład. Kotlarek i Sentkowski. Sąd honorowy: pp. dr. Typrowicz, insp. Tarnowicz, i J. Pilaczyński. Kier. sekcji piłki nożnej wybrano p. Labenza Konrada i Wrucka, lekko-atl. i gier sport. — mgr. Zakrzewskiego; sportów zimowych — Labenza Konrada; bokserskiej — Joachimowskiego Kazimierza; młodzieży — Stryszyka.

Międzyokręgowe zawody zapaśnicze w Bydgoszczy

Spotkanie Pomorza z Poznaniem

Z okazji zamknięcia kursu ciężko-atletycznego dla przodowników urządza **Zarząd Pomorskiego Związku Atletycznego** w Bydgoszczy, w sobotę, dnia 19 bm. o godz. 20 w sali p. Kowalskiego (dawniej Kleinerta) **międzyokręgowe zawody zapaśnicze pomiędzy reprezentacją Pomorza i reprezentacją Okręgu Poznańskiego.**

Zawodnicy Pomorza wystąpią bezpośrednio po odbytym treningu trzytygodniowym, kierowanym przez trenera P. Z. A. p. **Jeana Földeaka.**

Po raz pierwszy pokazane zostaną m. in. niestosowane dotychczas w sporcie amatorskim **walki wolno-amerykańskie,** które, jak wiadomo, włączone zostały niedawno do programu walk amatorskich, obok dotychczasowych walk w stylu grecko-rzymskim.

W celach propagandowych Zarząd Pom. O. Z. A. ustanowił specjalnie niskie ceny wstępu dla młodzieży szkolnej i wojska.

Sobotnie zawody zapaśnicze zapowiadają się ciekawie. Poznań przysyła drużynę w następującym składzie, od wagi koguciej licząc: **Wandke,** wicemistrz Wlkp., **Grodzki,** mistrz Poznania, były mistrz Polski, **Jakubowicz,** mistrz Wlkp., **Tuszyński,** mistrz m. Poznania, **Łukasiewicz,** mistrz Poznania i Wlkp., wicemistrz Polski, **Pięta,** mistrz Wlkp. i **Günther,** były wicemistrz Polski.

Pomorze wystawia w wadze koguciej **Sokołowskiego** (Amator), byłego siedmiokrotnego mistrza Pomorza, w piórkowej mistrza Pomorza **Kowalskiego** (Siła), w lekkiej wicemistrza Pomorza **Patockiego,** w półśredniej mistrza Pomorza **Wiercińskiego** (Siła), w średniej mistrza Bydgoszczy i Pomorza **Czupryńskiego** (Amator), w półciężkiej mistrza Bydgoszczy i Pomorza **Wilczarskiego** (Kabel Polski) i w ciężkiej mistrza Bydgoszczy i Pomorza **Biskupskiego** (Amator).

Zawody właściwe poprzedzone zostaną walkami zapaśniczymi małoletnich, oraz rozdaniem dyplomów i zaświadczeń uczestnikom kursu atletycznego, który kończy się z dniem 18 bm. Trener p. Jean Földeak obecny będzie jeszcze 19 bm. na zawodach w charakterze sędziego arbitra. Na punkty sędziować będą p. **Klemens Felchnerowski** z Torunia i **Stanisław Ryffa** z Poznania.

Zespoły są wyrównane i trudno określać z góry wynik. Tem więcej jednak zawody będą ciekawe. Zawodnicy Pomorza, bezpośrednio po odbyciu kursu i przeszkoleniu przez trenera p. Földeaka, zawodu Bydgoszczy przynieść nie będą chcieli. Poznań po przegranej z Niemcami będzie chciał w Bydgoszczy za wszelką cenę wygrać.

Rozstrzygnie sie wszystko w **sobotę o** godz 20.

TELEFONY.

— **Pogotowie pożarowe 06.**
— **Pogotowie ratunkowe 26-15.**
— **Straż Pożarna 26-16.**
— **Policja Państwowa (centrala) 27-00.**
— **Zarząd Miejski (centrala) 26-00.**
— **Dorożki samochodowe 22-50 (postój: Jagiellońska) 22-51 (postój: Gdańska).**

— **Muzeum Miejskie** otwarte codziennie od 9—16, w niedziele i święta od 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa doroczna „Plastyków Bydgoskich".

DYŻUR APTEK

— **Dyżur nocny aptek** do dnia 20 bm. włącznie pełnią: Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska 65, tel. 33-85; Apteka przy pl. Teatralnym, ul. Marszałka Focha 10, tel. 19-62 i Apteka Tarasiewicza ul. Orla 8, tel. 31-46.

Scena i kulisy

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w piątek **„Polska krew"**, operetka Nedbala.

W sobotę salwy oklasków witać będą premierę **„Domu otwartego"**, komedię M. Bałuckiego, trwającą po dzień dzisiejszy w nienaruszonej uroczystej świeżości. Rzecz ta w ujęciu reżyserskim J. Szyndlera, podkreśla groteskowość licznych typów i figur biorących udział, oraz oddaje wiernie epokę w której rzecz się dzieje. Doskonale zgrany zespół artystów tworzą pp.: Hermanowa, Michalska, Podgórska, Szabelakówna, Dytrych, Gajdecki, Jaglarz, Koczanowicz, Korecki Leśniowski Lochman, Nowakowski Połoński, Serwiński i Ziemski. Nad stroną taneczną przedstawienia czuwa p. Soboltówna.

„Królewna Lilijka", piękna baśń T. Konczyńskiego dana będzie po raz ostatni w niedzielę, dnia 20 bm. o godz. 16 **po cenach od 10 gr. do 1,15 zł.**

W niedzielę wieczorem po raz drugi **„Dom otwarty"**, arcywesoła komedia Bałuckiego.

W poniedziałek i wtorek odbędą się ostatnie przedstawienia w okresie przedświątecznym **po cenach minimalnych od 10 gr. do 1,15 zł.** W poniedziałek doskonała komedia Bus - Fekete **„Trafika Pani Generałowej"**, we wtorek zaś **„Czwarty do brydża"**, komedia A. Grzymały - Siedleckiego w świetnym wykonaniu naszego zespołu. Bilety już nabywać można w kasie teatru.

KINA.

ADRIA: „Barbara Radziwiłłówna" z Jadwigą Smosarską.
APOLLO: „Nocne motyle" i nadprogram.
BAŁTYK: „W obronie prawa" i „Nocne życie bogów".
KRISTAL: „Błękitna parada" i nadprogram.
MARYSIEŃKA: „Amok" i „Rapsodia Bałtyku".
REWIA: „Srebrne ostrogi" i nowy program widowiskowy.

Programy radiowe

Piątek, 18 grudnia

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze" 6.33 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (płyty). 7.15 Dziennik poranny. 7.25 Programy lokalne. 8.00 Audycja dla szkół 8.10—11.30 Przerwa. 11.30 Audycja dla szkół — słuchowisko p. t. „Pierwsza choinka" wg. Jadwigi Chrząszczewskiej. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Koncert w wykonaniu wojskowej orkiestry dętej pod dyr. Kazimierza Wójcika. 12.40 Dziennik południowy. 12.50 „Zdrowa i tania wigilia na wsi" — pogadanka — wygłosi Hanna Podgórska. 15.00 Wiadomości gospodarcze. 15.15 Programy lokalne. 16.15 Rozmowa z chorymi ks. kapelana Michała Rękasa (ze Lwowa). 16.35 Koncert Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego. 17.00 „Do kraju cygar i trzciny cukrowej" — felieton wygłosi Leszek Wieleżyński (ze Lwowa). 17.15 Programy lokalne. 17.50 Wiadomości sportowe ogólne. 17.56 Poradnik sportowy — red. Józef Włodarkiewicz. 18.06 Programy lokalne. 18.30 Klasyczny Teatr Wyobraźni wznawia cykl dialogów Platona p. t. „Tragedia Sokratesa" — część I p. t. „Eutyfron". 19.15 „Z pieśnią po kraju" — audycję prowadzi prof. Bronisław Rutkowski. 19.40 Przegląd rolniczej prasy — inż. Irena Niewodniczanka (z Wilna). (Katowice i Łódź nadają audycje lokalne). 19.50 Programy lokalne. 19.55 „Karol Maria Weber" — pogadanka wygłosi Karol Stromenger. 20.05—20.10 Przerwa. 20.10 „Wolny strzelec" opera Karola Marii Webera — akt II i III. Transmisja z Lipska z okazji 150-tej rocznicy urodzin Webera. W przerwie o godz. 20.55 Dziennik wieczorny i Pogadanka aktualna. 22.00 „Na złotym ganku" — obrazek z powieści Deotymy p. t. „Panienka z okienka". 22.15 Recital fortepianowy Teodory Daneff. 1) Cezar Franck: Preludium, chorał i fuga. 2) Jan Strauss - Dohnanyi: Skarb — walc. 22.45—23.30 Programy lokalne dla Warszawy i Lwowa.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

7.25 „Parę informacyj". 7.30—8.00 Muzyka poranna w wykonaniu zespołu Haliny Adamskiej-Grossmanowej (z Warszawy). 13.00—14.00 Wszystkiego po trochu (płyty). 15.15 Koncert reklamowy. 15.35 Jak spędzić święto? — pogadanka krajoznawcza w opracowaniu H. Gąsiorowskiego. 15.40—16.15 Krajobrazy morskie w muzyce (płyty). 17.15—17.50 Wesoła muzyczka (płyty). 18.06 Poradnik sportowy — Leon Tetzlaff. 18.10—18.30 Sergiusz Rachmaninow jako wykonawca i kompozytor (płyty). 19.50—19.55 Program na jutro. 22.45—23.00 Muzyka z płyt.

ZAGRANICA

20.00 Stockholm. „Wolny strzelec" — opera Webera (akt. I). 21.10 Sztutgart. Koncert Weberowski. 22.40 Anglia (Nat. Progr.). „Cardillac" — opera Hindemitha.

Km. 872-36. 9329

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Koronowie, Józef Mazuś, mający kancelarię w Koronowie, przy ulicy Wilsona nr. 12, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 22 grudnia 1936 r. o godz. 12,30 w Łakomowie, pow. Bydgoszcz, odbędzie się **2-ga licytacja** ruchomości, należących do Alfreda Gertha w Łakomowie, pow. Bydgoszcz, składających się z: 300 ctr. kartofli w kopcu, oszacowanych na łączną sumę 600 zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Koronowo, dnia 14 grudnia 1936 r.

(—) Józef Mazuś
Komornik Sądu Grodzkiego w Koronowie.

Km. II. 1956-36 9328

SPROSTOWANIE.

Prostuję niniejszem wezwanie z dnia 11 grudnia 1936 r. umieszczone w „Gazecie Morskiej" dnia 14. grudnia 1936 r. nr. 242 dotyczące opisu nieruchomości w dniu 5 stycznia 1937 r. oznaczenia księgi wieczystej Gdynia 443 własność Ryszarda Jacobiniego w Gdyni, położonej w Gdyni przy ul. Świętojańskiej 56 w tym kierunku, że wierzycielem egzekwującym nie jest Antoni Jaworowicz, **lecz Pelagia Domiczowa.**

Gdynia, dnia 15 grudnia 1936 r.

(—) J. Penk — komornik.

1491/36, 2008/36, 1679/36 9327

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni, rew. IV urzędujący przy Sądzie Grodzkim w Gdyni, pokój Nr. 14 na zasadzie art. 602 k. p. c. ogłasza, że w dniu 21 grudnia 1936 r. o godz. 13 w Orłowie (zbiórka kupców przy ul. Gdańskiej róg Kasztanowej) odbędzie się publiczna licytacja ruchomości a mianowicie: 1 biurko dęb., 1 biblioteka, 1 otomana z nakryciem plusz., 2 dywany, 2 fotele, 2 krzesła, 1 stolik, 1 etażerka, 1 żyrandol, 1 fortepian, 1 kanapa, 3 fotele, 1 stolik i 2 lampy elektr., ogólnej wartości 4600 zł,; o godz. 14-tej w Orłowie (zbiórka kupców przed Hotelem Orłowskim) 1 samochód osobowy, wart. 1000 zł; o godz. 15 w Orłowie (zbiórka kupców przy ul. Wielkopolskiej róg Kurpiowskiej) 1 biblioteka oszklona, 1 biurko z fotelem, 1 dywan, 1 leżanka, 1 lampa 4 ram., 2 fotele skórą kryte, 3 krzesła, 1 stolik, 3 obrazy i 1 parkan z desek 2 m. wysoki i 2,50 m. długi, oszacowanych na łączną sumę zł 1025, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Gdynia, dnia 17 grudnia 1936 r.

(—) K. Błaszkiewicz
Komornik.

Sygnatura: III Km. 2600-35. 9304

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu, rewiru III Wojciech Janowski mający kancelarię w Grudziądzu, ul. Legionów Nr 15 na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 29 stycznia 1937 r. o godz. 10 w Sądzie Grodzkim w Grudziądzu odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużniczki Bronisławy Sujkowskiej nieruchomość Mały Kuntersztyn tom VII karta 99, składającej się z parceli gruntu o powierzchni 1753 m^2, na której pobudowany jest budynek mieszkalny (willa) o kubaturze 2048,50 m^3 oraz parkan. Z terenu pod zabudowaniem jest 185 m^2, resztę stanowi ogród owocowo - warzywny. Nieruchomość położona jest w Grudziądzu przy ulicy Marszałka Piłsudskiego 59.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł 60269,50, cena zaś wywołania wynosi zł 45202,13.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości zł 6026,95.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-mej do 18-tej, akta postępowania egzekucyjnego przeglądać można w Sądzie Grodzkim w Grudziądzu, ul. Ks. Budkiewicza sala Nr 20.

Grudziądz, dnia 10 grudnia 1936 r.

(—) Wojciech Janowski
Komornik.

R Mor 138. 9326

OGŁOSZENIE.

W tutejszym rejestrze statków handlowych morskich pod numerem 138 dnia 3 grudnia 1936 wpisano holownik parowy pod nazwą „Sambor" o międzynarodowym sygnale odróżniającym S O A F. Wymiary statku są następujące: długość 13,85 m, największa szerokość 3.00 m, głębokość 1,35 m, pojemność brutto 45,0 m^3 czyli 15,92 ton rejestrowych, pojemności netto —0— ton rejestrowych, największa długość przedziału maszynowego 6,93 m. Holownik zbudowany został w roku 1893 przez firmę „Juergens & Co" w Hamburgu — dane te nie zostały stwierdzone. Portem ojczystym jest Gdynia a właścicielami: 1) Piotr Rudziński, kupiec z Bydgoszczy, obywatel polski, 2) Jan Jezierski, blacharz z Warszawy, obywatel polski. Holownik nabyty został na podstawie notarialnego kontraktu kupna z dnia 15 października 1935. Wszystkie warunki co do przynależności państwowej właścicieli, zostały wypełnione.

Sąd Grodzki w Gdyni.

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rew. I podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 21 grudnia 1936 r. o godz. 11-tej sprzedawć będzie w Grudziądzu przy ul. Mickiewicza 18 u spedytora Jarzyńskiego większą ilość materiałów łokciowych oszacowanych na kwotę 3.542 zł, a będących własnością Racheli Rozen.

Powyższe przedmioty oglądać można w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

(—) Lewicki
Komornik Sądu Grodzkiego. 9303

OBWIESZCZENIE

Dnia 23 grudnia 1936 r. o godz. 9-tej w Chełmnie będę sprzedawał następujące przedmioty: 1 szafę do książek, 1 zegar „Beckier" z szafą stojącą, 1 kanapę pluszową i 2 fotele pluszowe.

Zbiórka reflektantów w mojem biurze. (9309

(—) Kwiatkowski
Komornik Sądu Grodzkiego.

MIESZKANIA WOLNE

2 pokoje

kuchnia, — 80 zł, — 1 pokój i kuchnia 60 zł, — wszelkie wygody, do wynajęcia. Wiadomość: Gdynia, Kasztelańska 6, u p. Patalona (niedaleko Komisariatu, wejście ul. Kopernika) — parcele T. B. O. Redlowo, obok Hetmańskiej. 9278Ck

2 pokoje

z kuchnią, ptr., wynajmę. Wiadomość filia „Dnia Pomorza" Toruń. 9227C

W CHICAGO

— Dziękuję uprzejmie, na rewolwery nie mamy zapotrzebowania.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W sobotę, dnia 19 grudnia br. o godz. 10-tej sprzedawać będzie w drodze przetargu przymusowego za gotówkę najwięcej dającemu w Grudziądzu, Wybickiego 7, 4 szafy ogniotrwałe, dwie maszyny do pisania „Adler" i „Underwood", 6 biurek, 10 fotelików do biurek wybitych skórą i 1 stół składowy „lada" dębowy, oszacowane na łączną kwotę 2.000 złotych, oraz o godz. 11-tej przy ulicy Groblowej 27-29, 12 beczek a 100 kg różnych farb (zielona, czerwona, niebieskie i bronzowe), 1 biblioteka i 1 dywan pluszowy 2½—3½, oszacowane na łączną kwotę 1.900 złotych. (9305)

Tomasz Maćkowiak
Komornik Sądu Grodzkiego rewiru IV.

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.00 zł
Z odnoszeniem do domu	2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.40 zł
Pod opaską	4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 56.

UWAGI:

Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. **Zastrzeżeń miejsca** dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. **Omyłki,** które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione **reklamacje** będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności **rabat upada.** Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: **Wilhelm Grimsmann,** Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: **Czesław Kościelski,** Bydgoszcz ul. Marsz. Focha 12. — redaktor odpowiedz. na Gdynię: **Wiktor Mielnikow,** Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: **Wacław Gańcza,** Grudziądz, Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: **Leon Formański,** Tczew, Kościuszki nr. 1.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow. działami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.